

HUMAVISEN

Fakultetsblad for Humaniora, Aarhus Universitet

Nummer 9

19. maj 1995

Så kom bacheloren:

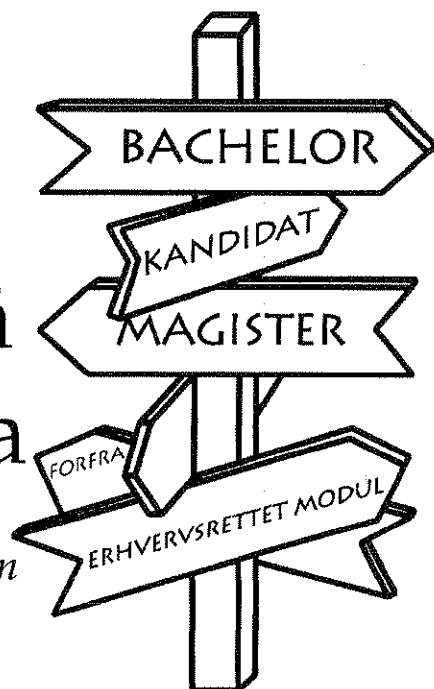
Ny studiestruktur på Humaniora

Fagene går i gang med at lægge studiestrukturen om

Efter flere års ventetid er humanistbekendtgørelsen endelig blevet færdig, og den ny årgang studerende bliver til efteråret optaget på bachelorstudiet.

Mangel på konsekvens, rod og startskuddet til en fragmentering af det humanistiske studium er blandt skudsmålne af den nye studiestruktur.

Bekendtgørelsen er kommet så sent, at fakultetet ikke kan nå at lave alle sine

studieordninger om inden september. Nu er fagene gået i tænkeboks for at finde ud af, hvordan de nye regler passer til de enkelte. HUMavisen bringer de første ideer og de første reaktioner.

Læs siderne 10-11-12-13-14-15

Endelig fosser pengene ud - men forsigtigt

Usikkerhed om den politiske vejrudsigt er baggrunden for 'Operation Kontrolleret Vækst', der skal fordele millionindtægterne fra de mange nye studerende til flere ansatte og bedre faciliteter

Fakultetet har så mange penge, at det er blevet et problem. Fakultetet tør ikke satse på for hurtig vækst, fordi et omslag i det politiske vejr kan skabe en byrdefuld vækstpukkel.

I stedet skal millionerne rulle kontrolleret og give bedre faciliteter til ansatte

og studerende, som der vil blive stadigt flere og flere af.

Fakultetets institutter har sparet 4,5 million kr. op, og nu vil staten have en tiendedel.

-Tåbeligt, siger dekanen.

Læs side 3-4-5-6-7-8-9

Seks års SU til alle

Lavere SU, men i længere tid og farvel til fjumreåret er ingredienser i det nye SU-forlig.

Side 25

Nemmere stopprøve

1. årsprøven forsvinder ikke helt, men nu får man to år til at bestå første års pensum.

Side 15

Nyt lys over lyset i Holocaust

Helteglorien fra redningen af de danske jøder skinner ikke så stærkt efter, at Gyldendal har udgivet to historiestuderendes speciale. Tyskerne så den anden vej, mens fiskerne tog sig godt betalt for at sejle over Øresund.

Anmeldelse side 28-19

Millioner i fisk

En af Europas få kvindelige forskningsledere har fået syv millioner i nettet til projekt om konflikter i fiskeriet og landet dem på Moesgård.

Interview side 20-21

Kopityven er død

Nu er det slut med at kopiere den dårlige samvittighed i 28 eksemplarer. Universiteterne og Copy-Dan har indgået en aftale, der gør kopiering på universiteterne helt lovlig.

Side 18

Var Trøjborg-mordene en arbejdsulykke?

I april 1994 blev to danskstuderende ofre for skudtragedien på Trøjborg, hvor en ensom og sindsforvirret studerende gik amok. Hold 311 på Dansk har i deres søgning efter en 'mening i det meningsløse' skrevet et hæfte, der kritiserer universitetets manglende indsats i forbindelse med skiftet til studielivet, det golde studiemiljø og skolegørelsen af universitetet. En af de dræbtes mor kalder drabene en arbejdsulykke.

Side 22-23

HUMAVISEN

3. årgang. Nr. 9
19. maj 1995

Indlæg sendes til
HUMAviseN
HF Sekretariat, bygn. 328
Aarhus Universitet
8000 Århus C

Redaktion:

Svend Aage Lund Mogensen
(ansvarshavende)
Skelagervej 215
8200 Århus N
Telefon 8678 4373
E-mail:
svend.aage.mogensen@dkb.dk

HUMAviseN udgives af Fakultets-
rådet ved Det Humanistiske
Fakultet, Aarhus Universitet.

Det er HUMAviseNs formål at
bringe meddelelser, information
og debatstof i journalistisk
bearbejdet form. Den redaktio-
nelle linje er ikke udtryk for
fakultetets officielle holdning.
Hvor intet andet er anført er alle
artikler m.v. skrevet af redaktio-
nen.

HUMAviseN udkommer to gange
hvert semester.

HUMAviseN er gratis ved afhent-
ning på fakultetet. Avisen sendes
med intern post til alle ansatte på
udgivelsesdagen og omdeles på
gange og kantiner på Humaniora
og på Parkkollegiet. Studerende
under Jysk Åbent Universitet
modtager avisen via deres institut
eller underviser.

Gamle numre kan bestilles ved
henvendelse til redaktionen.

Redaktionen forbeholder sig ret til
at forkorte og redigere indlæg og
meddelelser.

Tryk: Det Humanistiske Fakultets
reproafdeling, Nord-Østre Hjørne.

Oplag: 3.000 eksemplarer

ISSN 0908-5343

I dette nummer:

Vækstpakken

Dekanens vækstplan	3-4
Flere ph.d.-stipendier	4
10% beskatning	4
Kvalitet i undervisningen	5
Regnskab og budget	5
Institutternes opsparing	6-7
En halv million oveni AUFF-midler	7
Bedre kompensation for underbemanding	8
Priser på undervisningstimer	8
Strategiplanen	9

Ny studiestruktur

Den ny studiestruktur (humanistbekendtgørelsen)	10-11
Studieordninger ændres først fra 1996	11
Ny gummistempel-regel	11
Reaktioner på bekendtgørelsen	12
Implementering: Studieudvalgets forslag	13
Ny kandidatuddannelse: Medievidenskab	14
Ny suppleringsuddannelse: Europastudier	14
Stopprøven ændres	15

Ph.d.-stof

Flere ph.d.-stipendier	4
Strid mellem SHF og Forskerakademiet om ph.d.-stipendier	16
Annonce: Ph.d.-kursus i humanistisk sundhedsforskning	16
Nye ph.d.-studerende og ph.d.-grader	30

Artikler

Korte nyheder	17
Kopiering bliver tilladt	18
Ny informationstjeneste om Øst og Østen	19
Forskning: Syv millioner går i fisk	20-21
Kritik af studiemiljøet: "Et kritisk memorandum"	22-23

Studier

Obligatorisk evaluering skal underskrives	24
Begrænset adgangsbeholdning på sidefag	24
Seks års SU til alle	25
EU-standard for meritoverførsler (ECTS-projektet)	25
Bifag i driftsøkonomi	26
Undervisning på Cevkina	26

Bøger og tidsskrifter

Begåede bøger	27
Jødernes flugt til Sverige oktober 1943	28-29

Navne

Kalender

Bagsiden

Deadline

HUMAVISEN nr. 10 udkommer fredag 22. september 1995.

Deadline fredag 8. september 1995.

Indlæg og ideer modtages meget gerne i god tid før deadline
Udgivelsesdagen kan blive ændret

Operation Kontrolleret Vækst

FOTO: PREBEN DEHLHOLM. GRAFISK MANIPULATION: HUMAVISEN

Humaniora har en plan

Fakultetsrådet har netop vedtaget dekanens Plan for kontrolleret vækst, der skal styre fakultetet – og fakultetets økonomi – gennem de kommende års økonomiske turbulens.

-Kodeordene er forsigtighed, men ikke tilbageholdenhed, siger dekan André Wang Hansen.

-Fakultetet har ganske vist aldrig før haft så mange penge, men de dispositioner, vi gør i år får jo betydning mange år frem. Derfor skal vi ikke gentage tidligere tiders fejltagelser, hvor man for eksempel ansatte en bunke lærere på kort tid, hvorefter man måtte leve med fyringstrusler, da væksten forsvandt igen, foruden en aldersprofil, som jo stadig er skæv.

Vækstplanen er først og fremmest et sæt hensigter, der mest har rammer og kun få konkrete og endelige beslutninger.

-Det er jo en rullende proces, hvor der hele tiden kan ske ændringer, siger dekanen.

-Vi skal først og fremmest tænke langsigtet, så derfor vil vi satse på forskeruddannelsen og kvalitetsudvikling af uddannelserne.

Midlertidige stillinger

-Vi kan øge vores "levestandard" ved at ansætte flere faste lærere, men det kræver, at vi laver en langsigtet dimensionering af fagene, siger dekanen.

-Populære fag kan hurtigt vokse sig store,

og hvis populariteten tager af, eller der af andre grunde kommer færre studerende, så er faget pludselig for stort.

-Derfor kan midlertidige stillinger bliver et vigtigt redskab til at styre væksten.

Dekanen tror også på de såkaldte forskningsstillinger.

-Post.doc.-stillinger eller forskningsadjunkturen kan bruges til at holde på ph.d.-talenter, mens forskningslektorer og -professorater er velegnede til større enkeltstående projekter, der løber over en årrække,

VÆKSTPLANENS SATSNINGSOMRÅDER

- udbygning af forskeruddannelsen og forbedring af rekrutteringsgrundlaget
- kvalitet i undervisningen
- flere fastansatte lærere
- forbedringer af infrastrukturen
- forberedelse af særlige bachelor-studieelementer

eller måske amanuensisstillinger med forskningstid.

I øjeblikket er eksempelvis centerlederen for Center for Kulturforskning ansat som forskningsprofessor. Man kan højst være ansat i en forskningsstilling i fem år.

Usikre prognoser

Selv om fakultetet aldrig før har haft så mange studerende, så er antallet af studenterårsværk (STÅ) ikke steget helt så meget som forventet. Fakultetets prognose har forudsat, at der bliver produceret cirka

2.450 STÅ i 1995. Vintereksamen gav 850 STÅ, så den store sommereksamen skal altså gerne kaste 1600 beståede årsværk af sig. Sidste år gav sommereksamen 1275 STÅ, så det kræver en stigning på 25% for at nå målet. Til sammenligning steg antallet af STÅ fra vintereksamen 93/94 til 94/95 med blot 12%. Hvis stigningen er tilsvarende lille ved sommereksamen, holder fakultetets prognoser altså ikke.

Fakultetet planlægger at optage 1.050 nye studerende hvert år de kommende år, men det politiske forlig, som giver fakultetet mulighed for at optage så mange studerende, Flerårsaftalen, løber kun til og med 1996. Et regerings-skifte eller et skift i de politiske vinde kan derefter betyde helt nye betingelser for fakultetets økonomi.

Derfor venter fakultetet med at oprette nye faste lærerstillinger til sommereksamen er overstået. I mellemtiden skal fakultetet se på en langsigtet plan for fagenes bemanning.

Kvalitet

Fakultetet står over en stor udfordring i forbindelse med omlægningen af studiestrukturen efter de nye regler i humanistbekendtgørelsen. Som noget helt nyt, skal universiteterne efter al sandsynlighed blandt andet tilbyde halvårige moduler til bachelorer som et mellemlid mellem studie og job.

Vækstplanen foreslår også, at der sættes

.....
Fortsættes på næste side
.....

Fortsat fra forrige side

penge af til at ansætte instruktører (ældre studerende) til at undervise i sprogfærdighed på sproguddannelserne. Evalueringsscentret, der løbende evaluerer alle universitetsuddannelser, har kritiseret, at holdene generelt er for store i sprogundervisningen. Ved at ansætte instruktører kan holdstørrelserne halveres.

Bibliotekar på biblioteket

Fakultetets første "storbibliotek" er ved at være på plads på Trøjborg. Når fakultetet på længere sigt har afsluttet rokeringen i det Nordøstre Hjørne og udflytningen til Langelandsgades Kaserne, vil endnu flere institutter have fået lagt deres biblioteker sammen.

For at styrke bibliotekerne, skal de nye storbiblioteker have en professionel bibliotekar som leder. Der vil være tale om en helt ny stilling, der ikke indgår i TAP-nøglen.

Bibliotekerne får også chancen for at søge om en engangsbevilling til at vedligeholde bogbestanden.

Større annuum

De fag, der har særligt store udgifter til apparaturer eller materialer, såsom Informations- og Medievidenskab, de arkæologiske og æstetiske fag, kan forvente en øget annuumbevilling. I denne sammenhæng vil fakultetet dog nøje se på, hvor meget institutterne har sparet op.

Mere net og data

Det er allerede besluttet at bruge en million på at få Finlandsgade og Moesgård ind under 8942-numrene, ligesom der vil blive brugt en million til at forbedre det interne netværk på fakultetet. Et sproglaboratorium skal bygges om til multimedieværksted, og edb-brugerrummet på Trøjborg er under udbygning.

De studerende kan altså se frem til både flere og bedre maskiner, både med hensyn til tekstbehandling i brugerrummene, ligesom det nye multimedieværksted vil være tilgængeligt, når det ikke bruges til undervisning.

Endelig har fakultetet også bevilget en ekstra PC til alle sekretariater for at forbedre kommunikationen.

Fakultetet har nu mulighed for at være mere ajour med den teknologiske udvikling, og det vil sandsynligvis give sig udslag i blandt andet CD-ROM maskiner på bibliotekerne og andre forbedringer.

Bemandingsprofil

Sluttelig vil fakultetet iværksætte særlige seniorordninger og pleje potentielle forskertalenter. Hvordan det skal ske, kommer an på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Flere ph.d.-stipendier

Fakultetet vil styrke rekrutteringen af nye forskere, og derfor øger fakultetet antallet af ph.d.-basisstipendier fra 10 til 15 med øjeblikkelig virkning, hvis antallet af "topkvalificerede ansøgere" ved den igangværende ph.d.-ansøgningsrunde er tilpas stort.

De (eventuelle) fem ekstra ph.d.-stipendier studiepladser vil tilfalde særligt stærke områder og til områder, der har særlige rekrutteringsproblemer. Det bliver dog kun i år, at fakultetet vil opslå op til 15 ph.d.-stipendier.

Mens de 10 ph.d.-stipendier betales af den faste bevilling til formålet, finansierer fakultetet de ekstra stipendier af egen lomme.

Fakultetsrådet afgør i juni måned, hvor mange ph.d.-stipendier, der skal uddeles blandt de knap 60 ansøgere.

Også ph.d.-kursusaktiviteten skal styrkes. Fakultetet vil derfor som en særlig foranstaltning give 10.000 kr. i støtte til forberedelse af kurser, seminarer og symposier, der har både junior- og seniorforskere som deltagere. Det sker blandt andet for at fakultetet kan tilbyde flere

kurser indenfor Det Åbne Kursusmarked for ph.d.-studerende.

Studie(fri)pladser til de skæve

Samtidig besluttede rådet også, at fakultetet kan tilbyde op til to ph.d.-studie(fri)pladser til ansøgere, der for eksempel på grund af job ikke har mulighed for at søge et egentligt ph.d.-stipendium.

Der følger ikke SU-stipendium med en studie(fri)plads, ligesom fakultetet heller ikke er forpligtet til at tilbyde den studerende et lønnet undervisningsjob.

-Vi skal absolut satse på de regulære ph.d.-stipendier, men der kan være helt "skæve" ansøgere, der har et fremragende projekt, men som ikke kan passe ind i de normale studierammer, siger dekan André Wang Hansen.

Fakultetet vil kun se på de "skæve" ansøgere, når man skal beslutte om der skal tilbydes en studie(fri)plads. Personer, der har søgt ph.d.-stipendium, vil ikke kunne komme i betragtning.

Den der gemmer til natten – gemmer til skatten

10% beskatning af opsparing er tåbelig, mener dekanen

Folketinget har vedtaget, at al opsparing på universiteterne i 1995 – over fem millioner på universitetet som helhed – skal beskattes med 10%.

-Det er decideret tåbeligt, mener dekan André Wang Hansen. Det er muligt, at der findes enkelte institutioner, der har puget en uanstændig sum penge sammen, men at Aarhus Universitets samlede opsparing på omkring 20 millioner – ud af et budget på over en milliard – skal beskattes, er helt hen i vejret.

-Samtidig med at universiteterne får mere frihed, og området bliver mere decentraliseret, indfører man pludselig – midt i en omstrukturering – en central

økonomistyring, siger en overrasket dekan, der fremhæver, at det taxameterprincip, som politikerne selv har indført, og som betyder, at universiteterne skal budgettere på forventet efterbevilling, netop gør det nødvendigt at have en "kassekredit".

10%-skatten lader til at være en éngangsforestilling, der har sneget sig ind i finansloven gennem et uigennemsigtigt politisk kompromis. Der er ingen politikere, der i dag står frem som varme fortalere for beskatningen.

-Vi må jo håbe, at beslutningen bliver gjort om igen eller, mere realistisk, at beskatningen vil blive ført tilbage via Tillægsbevillingen i 1996. Det vil være det eneste anstændige, mener dekanen.

Hvis det ikke sker, vil universiteterne blive beskattet af opsparingen, som den er per 31. december 1995.

Penge til kvalitetsfulde ideer

Der er penge til at forbedre kvaliteten i undervisningen. Nu mangler kun de gode ideer og projekter

Vækstplanen satser på kvalitet i undervisningen. Samtidig skal 50 millioner kroner – på landsplan – bruges på at forbedre landets videregående uddannelser i 1996. Måske havner én af dem på Humaniora. Da fakultetet i 1993 fik trekvart million til at forbedre kvaliteten i undervisningen, måtte fakultetet overføre en stor del af pengene til 1994, fordi der ikke var ideer nok. Nu skal pengene gå til at udvikle den nye studiestruktur, som den nye humanistbekenftgørelse fører med sig.

Ministeriet forestiller sig, at en stor del af mange statslige millioner skal gå til at udvikle de nye bacheloruddannelser, men pengene også på andre centrale områder, nem-

lig udvikling af

- lærernes pædagogiske og/eller faglige kvalifikationer,
- studiestarten, rusintroduktionen,
- teknologistøttet undervisning,
- internationalisering af uddannelserne og
- åben uddannelse

Hvis fordelingen af penge skete efter antal studerende, vil Humaniora få cirka én million, men det kan fakultetet ikke nødvendigvis forvente, da det er Uddannelsesrådene, der skal fordele de mange millioner til de steder, de efter rådets mening vil gøre mest gavn.

Ideer ønskes

Hidtil er omkring en halv million fra den gamle "kvalitetspulje" blandt andet gået til pædagogikkurser og forbedringer af edb-brugerrummet på Trøjborg.

Selv om fakultetet altså ikke har brugt penge på kvalitet i undervisningen i millionklassen, mener dekanen ikke, at det vil volde problemer i fremtiden.

-Vi sætter selv penge af til formålet, og

selvfølgelig vil vi også kunne bruge flere penge, hvis Humanistisk Uddannelsesråd får øje på, at det er en god ide at placere midler på vores fakultet, siger André Wang Hansen. Men vi skal tænke meget over, hvordan vi vil gøre det.

-Bacheloruddannelsen er et politisk ønske – ikke vores, og derfor har vi ikke grydeklare ideer til, hvor vi skal udvikle bacheloruddannelsen *hen*, understreger dekanen, der efterlyser beskrivelser fra politisk side af de erhvervsområder, som bacheloruddannelsen skal rette sig imod.

-Når vi ved, hvad politikerne konkret forventer af bacheloruddannelsen, er det ingen sag at komponere uddannelserne, siger dekanen.

-Men jeg forventer, at ideerne alligevel kommer – som de plejer – når vi kommer ind i arbejdet med at implementere den nye studiestruktur.

Foreløbig er Studieudvalget blevet bedt om at komme med forslag. Som et led i Vækstpakken er det dog allerede besluttet at forbedre rammerne for tutorer og studievejledere.

10 millioner i kassen

Stort overskud på både regnskabet for '94 og budgettet for '95 er ikke stabilt

Fakultetets regnskab for 1994 viser et overskud på knap ti millioner kroner, mens indtægterne på budgettet for 1995 er godt 11 millioner kr. højere end udgifterne. Overskuddene er dog ikke kommet for at blive – de skyldes først og fremmest reguleringer af taxameteraktstærke og institutternes store opsparing.

-Der er ikke tale om noget "stabilt" overskud, siger sekretariatschef Ole Jensen. Uden de taxameterreguleringer, som vi ikke kunne være sikre på og institutternes overraskende store opsparing, ville fakultetets årsresultat for 1994 havde ligget på omkring en halv million.

Institutterne har sparet 4,6 millioner kr. op, taxameteraktstærke blev forhøjet og på

grund af det store meroptag gav det en ekstrabevilling på 1,7 millioner, ligesom indtjeningen på Jysk Åbent Universitet blev 1 million kr. højere end først forventet.

Da man gik over til det nye taksametersystem, lovede ministeriet at kompensere de fakulteter, der fik en lavere bevilling efter det nye system i forhold til gamle. Denne såkaldte budgetgaranti gav fakultetet 2,1 million kr.

Endelig er der sparet omkring en halv million i løn som følge af forsinkede ansættelser, orlov og lignende.

Budget '95

På Fakultetsrådets møde i maj kunne Ole Jensen præsentere rådet for et budget for 1995, hvor der endnu ikke var disponeret over 11,7 millioner kr., men det tal har nærmest samme årsager som overskuddet for regnskabsåret 1994.

-For det første overfører vi institutternes store opsparing til næste års budget, og desuden har fakultetet i 1995 fået en

éngangsbevilling på fem millioner kr. til at styrke basisforskningen, forklarer sekretariatschefen.

Med andre ord er det "stabilt" overskud på cirka to millioner kr.

Øger reserven

Fakultetsrådet valgte dog at vente på talene for sommerekamen, inden man beslutter at bruge løs af pengene.

-Vi har forøget vores reserve til omkring fire millioner kr. fordi resultaterne fra vinterekamen ikke tyder på, at væksten i studenterårsværk bliver så stærk som vi hidtil har troet, fortæller Ole Jensen.

Fakultetet har anslået årets produktion af studenterårsværk (STÅ) til godt 2.450, og den forøgede reserve kan dække udsving på cirka 160 STÅ.

Institutterne har kæmpe opsparing

Institutterne har sparet ni gange så mange penge op som forventet. Fakultetet havde ellers bedt institutterne om at køre med underskud for at finansiere lærerløn til den rekordstore årgang '94

Fakultetets institutter havde ved årsskiftet en samlet opsparing på 4,3 million kr. For et år siden opfordrede fakultetet ellers institutterne til at "leve på lån" for at kunne betale lærerløn til underviserne på den rekordstore 94-årgang indtil taxameter-bevillingen efterfølgende tikker ind. Institutterne har undladt at bruge sammenlagt 2,7 million kr. i 1994 til deltidslærere og har på andre områder en opsparing på i alt 1,6 million kr. Fakultetets trykkerier og diverse udvalg har 342.000 i kassen, hvilket alt i alt ved årsskiftet beløb sig til en opsparing på knap 4,7 millioner kr.

Væksten i studentertallet var med det store optag i efteråret 1994 så kraftig, at fakultetet opfordrede institutterne til at køre med et midlertidigt underskud for at finansiere de nødvendige lærerkræfter, da bevillingen først kommer, når de nye studerende har bestået eksamen – altså typisk med et års forsinkelse.

Men kun meget få institutter har et "planmæssigt" underskud på kontoen til undervisningsassistenter og eksterne lektorer. Til gengæld havde 12 institutter mere end 100.000 ubrugte lønkroner til at stå på kontoen ved årsskiftet, fremgår det af fakultetets årsregnskab for 1994. Fire institutter har endda mere end 300.000 kr. til at stå.

–Man kunne jo drage den konklusion, at institutternes annua er for store, når institutterne i en situation med hastig vækst i studentertallet ikke kan bruge de penge, de har fået til lærerlønninger, siger dekan André Wang Hansen med blink i øjet.

–Samtidig må jeg dog sige, at flere institutter har kunnet forklare den usædvanligt store opsparing, der ofte skyldes, at bevillingen til studerende på Jysk Åbent Universitet, bliver udløst meget sent, tilføjer dekanen.

Forsigtighed

En konservativ og forsigtig økonomisk planlægning kombineret med den stærke vækst i studentertallet på fakultetet er tilsyneladende forklaringen på paradoksale opsparing.

–Den ånd kender vi fra nedskæringsårene,

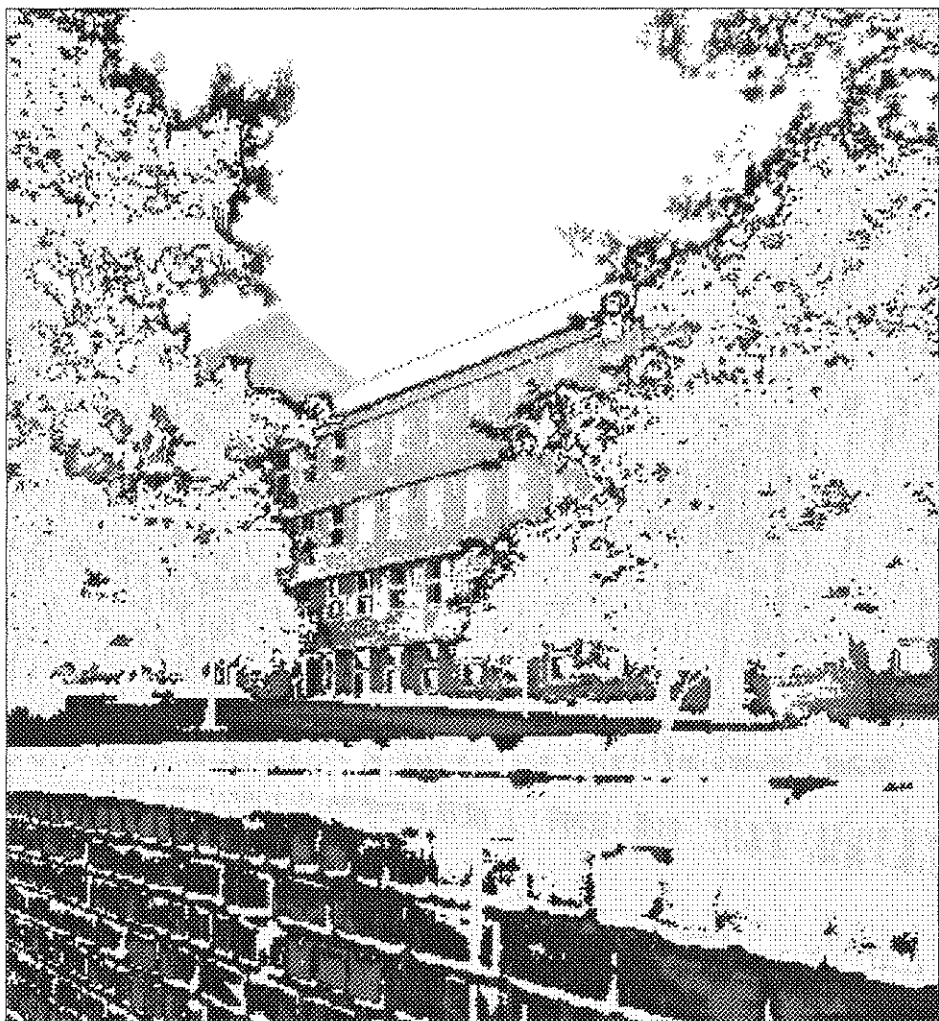

FOTO: PREBEN DEHLHOLM. GRAFISK MANIPULATION: HUMMELSEN

hvor det var en simpel nødvendighed, siger dekan André Wang Hansen, men nu er vi i vækst, endda meget stærk vækst, og så skal vi også indrette vores økonomiske planlægning derefter.

Ond cirkel og spareår

Også dengang var der en udbredt bekymring for en "ond cirkel"; da bevillingerne bliver ved med at komme med et års forsinkelse, var der ikke udsigt til nogensinde at indhente underskuddet. Flertallet af institutter har altså tilsyneladende valgt at tage et "spareår" i forventning om at så kan bevillingen til 94-årgangen finansiere 95-årgangen, der bliver af samme størrelse. Fakultetet havde ellers lovet institutterne "ambulancetjeneste", hvis et overraskende skævt optag skulle kuldaste økonomien.

Udfordring til sekretærer

Sekretariatschef Ole Jensen erkender, at fakultetet ikke har været godt nok til at lære institutterne at tænke økonomi på en ny måde.

Institutterne kommer ikke uden om selv at skulle lave et budget, hvor man ikke ken-

der de helt nøjagtige tal i forvejen.

–Man er nødt til på forhånd at beregne over hvor store indtægterne bliver fra Jysk Åbent Universitet og lave et skøn over hvor stor en del af de studerende, der består eksamen, siger sekretariatschef Ole Jensen.

–Det har vi gode betingelser for at gøre, men vi skal selvfølgelig vænne institutterne til, at det er en opgave, som man faktisk er i stand til at klare.

I årene med nedskæringer og nulvækst har institutterne ellers måtte se i øjnene, at flere og flere tal og fordelingsnøgler blev fastsat af fakultetet. På den måde har en stor del af budgetlægningen i realiteten fundet sted på fakultetssekretariatet.

–Vi skal nok lave nogle kurser for sekretærer i denne forbindelse, siger Ole Jensen, der forudsiger, at med større budgetter bliver der mere økonomisk råde- og spillerum for de enkelte institutter og derfor endnu mere behov for lokale budgetter og beregninger.

.....
Fortsættes næste side
.....

Fortsat fra forrige side

Ingen kontrol

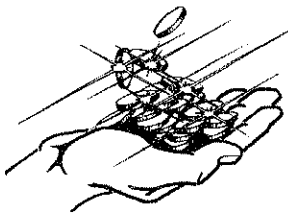
Dekan André Wang Hansen afviser, at fakultetet løbende skal føre kontrol med hvordan institutterne bruger deres penge.

-Men vi skal selvfølgelig se på og analysere situationen, når årsregnskabet ligger klart, siger han.

Den store opsparring har dog fået dekanen til at sende et brev til alle institutter, hvor han gør opmærksom på problemet.

-Vores demokratiske system skulle også gerne udgøre en kontrol i sig selv, siger dekanen og henviser til, at de studerende må forsvare deres interesse i at sikre god og tilstrækkelig undervisning.

-Jeg har i grunden svært ved at forstå, at de studerende i studienævnene ikke har gjort noget ved situationen, de steder, hvor der er afsat ressourcer til flere undervisere, som ikke bliver brugt. Men de studerende kan jo være lige så forsigtige i deres økonomiske planlægning som alle andre, tilføjer dekanen.

Decentrale studerende

På Humanistisk Studenterråd er man klar over, at institutternes opsparring er foruroligende stor.

-Det ved vi godt, og vi synes, at det er et kritisk forhold, men vi overlader det til de lokale fagudvalg at tage affære i sagen, siger Studenterrådets Anne Goul Nielsen.

Beslutninger om institutternes økonomiske dispositioner træffes enten i studienævn eller institutbestyrelse. Efter at den nye Universitetslov blev indført, har de studerende kun observatørposter i institutbestyrelsen.

-Derfor tror jeg også, at de studerende flere steder slet ikke er klar over, at deres institut har en sådan opsparring, siger Anne Goul Nielsen.

Nordisk

Det gælder for eksempel de studerende på Nordisk.

-Det lyder underligt, siger Henrik Breer, der er en af de studerendes repræsentanter i studienævnet, da han får at vide, at Nordisk har en opsparring på 213.000 kr.

-Jeg mener ikke at have hørt om det, siger han.

Studieleder på Nordisk, Per Stounbjerg, fortæller, at han har fremlagt regnskab for nævnet både før og efter jul.

-Men det er måske ikke så nemt gennemskueligt, siger han og tilføjer, at det reviderte tal for opsparringen er på 163.000 kr.

-Der kommer en del afspadsering, så der bliver behov for pengene senere, siger Per Stounbjerg, der erkender, at instituttet har budgetteret forsigtigt i forhold til bevillingen.

-Vi har ikke turdet gøre andet. Vi havde vel nok ansat flere undervisningsassistenter, hvis vi havde kendt Jysk Åbent Universitet-bevillingen på forhånd, siger Stounbjerg, der understreger, at pengene fuldt ud vil blive brugt til lærerlønninger.

De studerende på Nordisk kunne godt forestille sig, at man allerede havde brugt flere penge.

-Det har blandt andet været et problem, at undervisningsassistenterne ikke har haft tid til at rette skriveøvelser mere end én enkelt gang, siger Henrik Breer, der dog fremhæver, at instituttet i år startede fire hold mod kun tre sidste år, selv om årgangene er cirka lige store.

Computere i stedet for

På Informations- og Medievidenskab stod der stadig 334.000 kr. på kontoen til løst-ansatte lærer ved årsskiftet.

-Vi havde lagt penge til side til vores nye sidefagsuddannelse i film, fortæller institutleder Jørgen Bang fra Informations- og Medievidenskab.

-Sådan som de økonomiske betingelser hidtil har været, regnede vi med, at den måtte vi selv finansiere.

-Og endelig startede der 60 studerende på vores hold på Jysk Åbent Universitet. Vi havde kun regnet med 30, forklarer Jørgen Bang.

Heller ikke på Informations- og Medie-

videnskab vil der blive problemer med at få pengene brugt i løbet af 1995.

-Vi har et efterslæb på tekniksiden, og mange lærere har undervist meget sidste år, så vi får brug for at købe en stor portion undervisning i år, så de faste lærere også kan få tid til at forske.

Jørgen Bang mener ikke, at det er et problem, at pengene delvist vil gå til andet end undervisning.

-Størsteparten kommer faktisk til at gå til undervisere, men det er desværre vores eneste mulighed for at bringe udstyret up-to-date, siger Jørgen Bang, der tilføjer, at de fleste penge er tjent via instituttets aktiviteter på Jysk Åbent Universitet og må bruges, som instituttet ønsker.

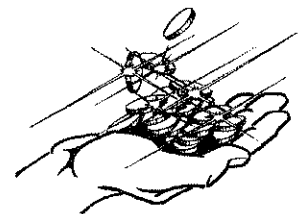
Sundt problem

På Idehistorie (303.900 kr.) synes studieleder Hans Jørgen Thomsen, at det er et sundt problem.

-Det er første gang i de snart tyve år, jeg har været her på stedet, at vi er i den "besynderlige situation", at der er penge nok. Permanent pengene plejer ellers at være normalen.

-Overskuddet stammer fra vores store engagement i Jysk Åbent Universitet, men vi er jo i færd med at ekspandere, så de skal nok blive brugt.

Hans Jørgen Thomsen mener ikke, at der har været brug for at anvende pengene i år på ekstra undervisere. 33 studerende startede i '94 på Idehistorie, hvilket er lidt flere end året før.

Mere fra AUFF

Fakultetet har lagt en halv million oven i AUFF-midlerne

Aarhus Universitets Forskningsfond (AUFF) gav i seneste omgang 1,2 million kr. til humanistiske ansøgere, hvorefter fakultetet selv lagde en halv million ekstra i puljen. Det vil fakultetet

sandsynligvis fortsætte med, og da ansøgningerne både kan gå til AUFF og fakultetets driftpulje er AUFF-udvalget nu blevet til AUFF- og Indstillingsudvalget.

Det er især frikøb, som fakultetet nu selv går ind og (med)finansierer. De nye regler betyder dog ikke, at ansøgere skal vælge hvilken pengekasse, de vil søge.

Flere penge til undervisningsassistenter

Underbemandede institutter får 40% mere til at ansætte undervisningsassistenter og eksterne lektorer

Fakultetets økonomi er nu så god, at Fakultetsrådet har besluttet at hæve det beløb, som underbemandede institutter får til at aflønne de løst ansatte lærere med 40%. Beslutningen koster fakultetet knap trekvart million kr. per semester.

Når fakultetet har regnet sig frem til, at et institut er underbemandet i forhold til antallet af studenterårsværk, bliver der bevilget et vist antal undervisningstimer, i jargonen k-timer (konfrontationstimer). Til hver k-time har institutterne hidtil fået penge til i alt 2,5 timer. Den faktor hæver fakultetet nu til 3,5. Institutterne får altså en bedre kompensation i form af kroner og øre for underbemandingen.

Fra assistent til lektor

Ændringen betyder ikke, at undervis-

ningsassistenterne får mere i løn. Det er fastsat ved overenskomst, at en undervisningsassistent skal have for 2,5 time for hver k-time inklusiv forberedelse. Til gengæld betyder ændringen, at institutterne nu kan vælge mellem at ansætte lidt flere undervisningsassistenter eller i stedet for ansætte en ekstern lektor, der netop skal have 3,5 timers løn for en undervisningstime.

Ved at ansætte flere undervisningsassistenter kan der blive tid til mere vejledning og eksamination. De to dele indgår automatisk i den eksterne lektors løn.

Kvalitet for pengene

I Fakultetsrådet pointerede Jørgen Bang (Informations- og Medievidenskab), at det jo er en helt ny situation for institutterne at de både *må* bruge penge og oven i købet får flere af dem.

-Det er godt, men vi skal vænnes til det, sagde Jørgen Bang.

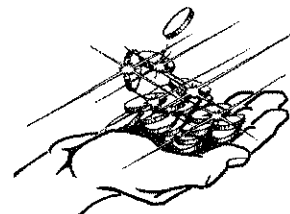
Jens Erik Strange (Historie) håbede på, at pengene også konkret vil blive brugt til formålet, nemlig kvalitative forbedringer af undervisningen.

For eftertiden vil bevillinger til undervisning – bortset fra bevillingen til faste lærere

– blive sat ind på en konto, som studielederen administrerer.

-Det er en konsekvens af Universitetsloven, der siger, at kompetencen vedrørende undervisning ligger hos studielederen, fortæller fakultetets sekretariatschef Ole Jensen.

-Nu er det helt nyt, at studieledere skal disponere over bevillinger, men vi må gå ud fra, at der er en løbende dialog mellem studielederen og institutlederen, siger Ole Jensen.

HVAD KOSTER EN UNDERVISNINGSTIME

Lærer	Timeløn	Timer inkl. forberedelse	Beregnet pris pr. k-time
undervisningsassistent	190 kr.	2,5	475 kr.
ekstern lektor	200 kr.	3,5	700 kr.
ph.d.-studerende	180 kr.	ikke fastsat	
adjunkt (*)	160 kr.	4,7	750 kr.
lektor (*)	200 kr.	4,7	950 kr.
docent (*)	220 kr.	4,7	1025 kr.
professor (*)	250 kr.	4,7	1175 kr.

Alle tal er afrundede. Priserne er ikke fuldt ud sammenlignelige, da der indgår forskellige arbejdsopgaver i de respektive stillinger. (*) angiver, at løn og timer inkl. forberedelse er det faktiske gennemsnit for 1994.

Undervisningsassistenter skal have ekstra betaling for at give individuel vejledning eller afholde eksamen. Vejledning og eksamen indgår i betalingen til fastansatte lærere (*) og eksterne lektorer.

Strategiplan uden strategi

Fakultet har sin nye strategiplan klar. Der er kun få strategier, men arbejdet med planen har synliggjort tværfaglige sammenhænge

Den ny strategiplan er klar – uden at strategien dominerer. Til gengæld beskriver den fakultetets faglige struktur på en helt ny måde, og det har gjort omfanget af samarbejde mellem fagene mere synligt.

Det er ikke en fejl, når strategiplanen ikke er nogen slagplan for fremtidens forskning på Humaniora.

-Aarhus Universitet har valgt at lade sine strategiplaner dokumentere, hvad vi faktisk kan her på stedet, siger dekan André Wang Hansen.

-På den måde kan andre selv vurdere, hvilken udvikling, der er realistisk, siger dekanen, der tilføjer, at store videnskabelige skuder jo ikke vender på én dag.

-Planen fortæller hvad vi kan og vil på overskueligt sigt, men det er da rigtigt, at planen ikke siger noget om, hvor fakultetet går hen på meget langt sigt. Men det er

sandelig også svært at forudsige, endsige planlægge, når både studerende og forskere har – og skal have – frit emnevalg, tilføjer dekanen, der heller ikke mener, at den overraskende og nys indførte 10% beskatning af al opsparing over fem millioner kr. på universitetet gør det nemmere at lave en realistisk planlægning.

Det er de bevilgende myndigheder i Forsknings- og Undervisningsministeriet, der lægger fortsat mere vægt på eksistensen af strategiplaner – og det har fået alle landets universiteter til at gå i blækhuset.

Strategiplanen for Humaniora skal også danne grundlaget for beskrivelsen af fakultetet på Internet.

-Internettet åbner spændende perspektiver; blandt andet får forskere og studerende mulighed for at deltage i den internationale uddannelsesdebat, fremhæver dekanen.

Fire synsvinkler

Blandt de nye tanker i planen er opdelingen af fakultetet i fire hovedgrupper;

- en *historisk* med Historie og arkæologifagene,
- en *sproglig-kulturel* med de moderne sprogfag, Klassisk Filologi og Lingvistik,
- en *æstetisk*, der omfatter kunstarternes fag og endelig
- en *kulturteoretisk*, der omfatter filosofi-

fag, antropologifag, mediefag og kønsforskning.

Grupperingen dækker groft set over fire forskellige synsvinkler, som man kan anlægge på et studieobjekt. Strategiplanen fremhæver selv, at der er et af Humanioras kendetegn at kunne studere det samme genstandsområde ud fra flere forskellige vinkler – også indenfor et enkelt fagområde.

Synligt samarbejde

De involverede i de fire grupper har måtte sætte sig sammen og komme med en fælles beskrivelse af fagenes profil, planlægning og satsningsområder. På denne vis har man helt konkret siddet med enten problemet eller glæden ved at skulle beskrive det tværfaglige samarbejde, der findes indenfor den enkelte gruppe.

-Det har været lettere for nogen end andre, noterer dekan André Wang Hansen sig, men det er under alle omstændigheder godt, at vi på denne måde bliver endnu mere opmærksomme på de muligheder, der er for at intensivere det samarbejde på tværs, som vi i forvejen har en god tradition for.

HUMavisen med på rus-intro

Dette nummer af HUMavisen er det sidste inden 1000 nye studerende starter på fakultetet til efteråret. Ligesom sidste år kan tutorer efter bestilling få trykt et antal HUMaviser til brug for rusintroduktionen.

Bestilling skal ske inden 15. august til redaktionen (se kolofonen side 2). Tutorerne på de enkelte fag bedes samle deres bestillinger.

Ny studiestruktur på Humaniora

Bacheloren afløser cand.phil.'en

Efter års venten kommer bacheloruddannelsen til efteråret med ny modulstruktur. Til gengæld er der stadig kun 1½ år til sidefaget

Den længe ventede humanistbekenktgørelse indeholder både nyt og gammelt. Den store nyhed er den treårige bacheloruddannelse, der skal være den ny "grunduddannelse" på de humanistiske fag. Efter tre år kan den studerende vælge at tage enten kandidatuddannelse (to år mere), i visse fag magisteruddannelse (tre år) eller snuppe et af de nye erhvervsrettede projektmoduler (halvt år med SU), inden arbejdsmarkedet skal udfordres.

De nye uddannelser er principielt adskilte, og det betyder at de gamle akademiske grader som exam.art. (to års grundfag) og cand.phil. (fire års hovedfag) forsvinder.

Fem år - højst

En kandidatuddannelse er fortsat normeret til fem år, men nu er det også et krav, at de studerende helt konkret har mulighed for at gennemføre studiet på højst fem år. Eksempelvis må kurserne i et sidefag, der ligeledes stadig kun er på 1½ år, altså ikke strække sig over mere end sammenlagt tre semestre.

De studerende må dog selv bestemme deres eget studietempo og får under alle omstændigheder seks års SU til en kandidatuddannelse (se omtalen andetsteds i HUMavisen).

Moduler

Alle studerende, der starter på Humaniora fra efteråret 1995, bliver indskrevet på det treårige bachelor-studium. Bacheloruddannelsen kan bestå af enten et eller to fag. "Hovedfaget" skal dog fylde mindst to årsværk, og de nye bachelorer skal lave et "lille speciale", et projekt på 1/6 årsværk knyttet til "uddannelsens centrale fag/fag-områder".

Efter at have opnået B.A.-graden kan man fortsætte på den toårige kandidatuddan-

nelse og blive cand.mag. I visse museale fag hedder fortsættelsen en treårig magisteruddannelse. Hvis ministeriet vil godkende det, kan enkelte fag dog få lov til at tilbyde både kandidat- og magisteruddannelser.

Fagene må tilbyde afrundede udbud, der varer ét eller to semestre som led i den ny struktur. Samtidig med at de enkelte uddannelser skal være "afrundede helheder", skal der også være mulighed for at dele sit sidefag over bacheloruddannelsen og kandidatuddannelsen.

Det er op til de humanistiske fakulteter selv at tilrettelægge, hvordan studievalget skal finde sted.

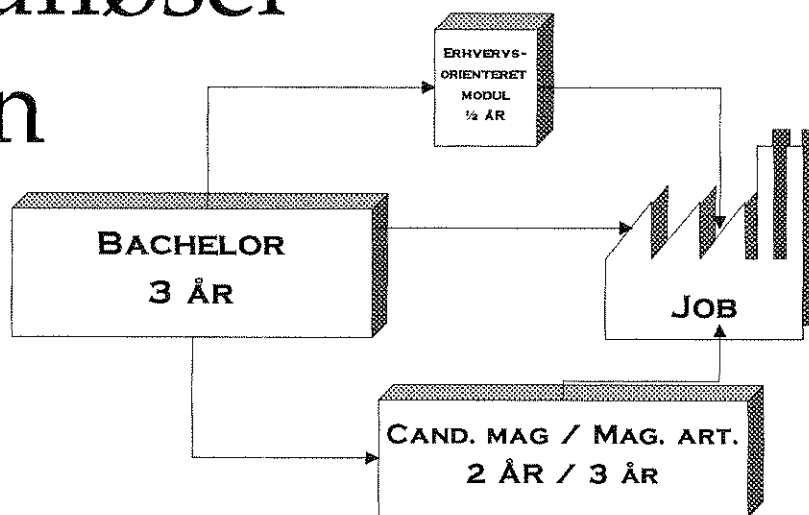
Ingen adgangsbegrænsning

Fagene skal selv bestemme hvilke bacheloruddannelser, der giver adgang til kandidat- og/eller magisteruddannelsen og hvilke krav, der skal være.

Ministeriet har opgivet et tidligere krav om at karakteren fra bacheloruddannelsen skulle indgå i adgangskravene. Det er nu op til de enkelte studienævn om karakteren skal have indflydelse.

Det har hidtil været fakultetets holdning, at en humanistisk uddannelse bør tage mindst fem år, så der vil næppe komme andre former for adgangsbegrænsning end kravet om en bestået B.A. Desuden kan man forvente, at nogle fag også vil optage studerende på kandidatdelen, som har en bachelor fra andre humanistiske fag.

Fagene kan dog blive nødt til at lave adgangsbegrænsninger på grund af manglende kapacitet – men ministeriet understreger, at så må det enkelte universitet ikke favorisere sine egne bachelorer.

Ministeriet forestiller sig bacheloruddannelsen som grundelementet i de akademiske uddannelser. Efter de tre år kan bacheloren vælge mellem at studere videre, gå direkte ud i lønarbejdet eller tage et halvt års "erhvervsrettet modul".

KUN FOR 1995-ÅRGANGEN

Den ny humanistbekenktgørelse gælder kun for studerende, der starter på et humanistisk studium 1. september 1995 eller senere.

Studerende, der allerede er indskrevet ved fakultetet vil ikke blive berørt af de nye regler og kan altså fortsat få cand.phil.-grad etc. De vil dog få visse muligheder for at "skifte" til den ny struktur, hvis de ønsker det. Disse overgangsregler ligger endnu ikke fast.

Flere karakterer

Fælles gruppeeksamen forsvinder. Det vil fortsat være muligt at lave et gruppeprojekt, men alle eksaminander vil blive bedømt efter en individuel eksamen, der tager udgangspunkt i den enkeltes andel af det fælles projekt.

Samtidig må højst en tredjedel af eksaminenerne – målt i årsværk – være bestået/ikke-bestået og mindst en tredjedel skal være eksterne prøver.

Der vil også stadig være mulighed for "at sidde eksamen af".

.....
Fortsættes næste side
.....

Fortsat fra forrige side

Speciale-forelæsning

Også kandidatuddannelsen må bestå af ét eller to fagområder. Derfor kan en færdig cand.mag.-uddannelse være alt fra 5 års studier i ét fag til 3 år i ét og 2 i et andet. Et halvt år af kandidatuddannelsen skal bruges til at skrive specialet, som ikke behøver at være indenfor samme fag som bachelorprojektet.

Modsat ph.d.'ere og magistre har kandidaterne hidtil ikke skullet forsvare deres speciale offentligt. Men nu kan fagene i studieordningen forlange et mundtligt, offentligt forsvar i form af en diskussion eller forelæsning, der bliver en del af eksamen.

Anti-sumper regel

Den nye bekendtgørelse siger, at specialeemnet skal afgrænses, så det kan nås på et halvt år, og at afleveringsfristen derfor skal fastsættes samtidig med at specialeemnet bliver godkendt. Ministeriet håber på den måde at sætte en stopper for speciale-sumperiet.

I øjeblikket skal man de fleste steder tilmelde sig "speciale-eksamen" tre måneder før specialet skal afleveres. Det er altså også ved denne lejlighed, at vejlederen formelt set endeligt godkender specialet, selv om den specialeskrivende har været i gang i lang tid.

Den nye regel betyder dermed ikke, at fagene nødvendigvis skal ændre praksis.

Stadig kort sidefag

Normeringen er fortsat på fem år. Hvis man vælger at læse et sidefag uden for fakultet får man et halvt år ekstra, hvis begge fag er såkaldte gymnasiefag.

Det lykkedes ikke at få løst problemet med det for korte humanistiske sidefag i forbindelse med bekendtgørelsen. Undervisningsminister Ole Vig Jensen håber fortsat på at kombinere ændringerne i pædagogikum-uddannelse med mere tid til sidefagsstudierne. Hvordan det skal ske, er stadig uklart.

Forskeruddannelse

Oven på kandidatuddannelsen kommer så den treårige forskeruddannelsen til ph.d., som vi også kender det i dag. Nyt bliver det, at mag.art.'er, der gerne vil være ph.d.-studerende kun skal bruge to år på at opnå ph.d.-graden.

Af samme grund skal den treårige magisteruddannelse udformes sådan, at det rent faktisk er muligt. Også her skal fagene selv finde på en brugbar løsning.

Studieordninger ændres først fra 1996

1995-årgangen kommer til at følge de gamle studieordninger det første år, selv om de begynder på en helt ny bacheloruddannelse

Den nye humanistbekendtgørelse er kommet så sent, at de humanistiske fakulteter vil lade 95-årgangen følge de hidtidige studieordninger indtil de nye er gjort færdige, selv om den nye bekendtgørelse formelt set træder i kraft 1. september. Ministeriet har accepteret overgangsordningen.

-Det er valget mellem to onder, siger Palle Vinther fra fakultetets studiekontor. Enten skal de nye studerende starte på en studieordning, der er jappet igennem i hastværk, eller også må de vente på, at vi har lavet nogle gennemarbejdede studieordninger.

De fire humanistiske fakulteter - RUC er ikke omfattet af den nye bekendtgørelse - er enige om, at det er den bedste løsning.

-Det er selvfølgelig utilfredsstillende for de nye studerende, at de ikke fuldt

ud kender de vilkår, som de går ind til, siger Palle Vinther, men en hurtigt sammenstrikket studieordning vil sandsynligvis blive ændret temmelig hurtigt alligevel.

-Desuden vil første år efter den nye bekendtgørelse i langt de fleste tilfælde være meget lig med første år på den nuværende, tilføjer Palle Vinther, så i praksis bliver overgangen næppe særlig bemærkelsesværdig for den nye årgang.

Ministeriet har accepteret, at de gamle studieordninger i løbet af overgangsperioden i mindre sager kan komme til at stride mod bekendtgørelsens forskrifter. Det sker, hvis der for eksempel er placeret en gruppeprøve på første semester. Gruppeeksamen er nemlig en af de ting, som bliver ændret med den nye bekendtgørelse.

Få bliver klar

Indholdet af bekendtgørelse lå først fast 15. marts i år, men den har været på vej i adskillige år, og det har givet fagene tid til at tænke.

-Derfor kan det godt være, at enkelte fag kan nå at få studieordningerne helt eller delvist færdige til efteråret, og så er vi selvfølgelig åbne for at lade dem træde i kraft allerede fra september, understreger Palle Vinther.

MERE GUMMI TIL DE GAMLE

Flere ældre studerende kan nu få et bachelor-gummi-stempel. Siden maj 1994 har kun studerende, der er startet efter 1. september 1988 kunnet få et bachelorbevis på baggrund af en bestået grunduddannelse plus ét årsværk fra overbygningen. For eftertiden kan studerende, der er startet før 1. september 1995 få en B.A.-grad, hvis de har "gennemført 3 års studier af uddannelsen og har bestået de normerede prøver".

AKADEMISK BACHELOR

Bekendtgørelsen slår i § 1 fast, at bacheloruddannelsen er en akademisk uddannelse. I § 8 fortæller den, at den "humanistiske bacheloruddannelse skal give de studerende indsigt i fag/fagområder og med baggrund i det herigennem opnåede kendskab til humanistisk teori og metode kvalificere til at beskrive, formulere, analysere og bearbejde problemstillinger med henblik på enten at udføre erhvervsfunktioner eller at give grundlag for videre studier."

Reaktioner

En uren, rodet og "revolutionær" bekendtgørelse

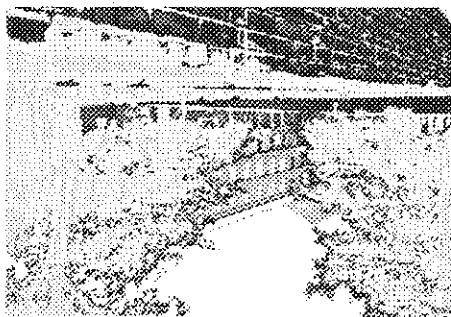
Begejstringen for den ny humanistbekendtgørelse er begrænset, og det er svært at gennemskue konsekvenser på længere sigt

Dekanen foretrækker en "ren" studiestruktur frem for den nye "Peter Pan-bekendtgørelse". Fuldmægtigen forudsiger revolutionen, og studenterpolitikerer kalder bekendtgørelsen for et potentielt stort rod.

-Historien om bekendtgørelsen minder mig om det klassiske eventyr om Peter Pan, der hverken ville være det ene eller det andet, hverken barn eller voksen, siger dekan André Wang Hansen.

-Ministeriet anerkender de problemer som vi har peget på ved nye tiltag, men gennemfører alligevel ideerne med halv kraft.

-Vi har blandt andet sagt, at bacheloren forekommer for kort som egentlig akademisk uddannelse. Ministeriet holder fast ved de tre år, men åbner alligevel for nogle supplerende moduler ovenpå uddannelsen.

Skævt sidefag

-Selv ministeren synes at sidefaget er for kort, men alligevel er det ret væsentlige forhold ignoreret i bekendtgørelsen. Måske får vi senere et halvt år ekstra i forbindelse med pædagogikum, men det er en vanskelig hybrid, mener dekanen.

I forhandlingerne mellem ministeren og Gymnasieskolernes Lærerforening, der som bekendt brød sammen, var man tæt på at enes om, at sidefaget stadig kun skulle tage 1½ år, men at 200 cand.mag.'er på landsplan, der ville være gymnasielærere,

kunne få et halvt år ekstra samtidig med, at de tog deres pædagogikum.

-Et ekstra halvt år, endda for et begrænset antal studerende, forslår ikke meget, fordi vi ikke kan regne med det fra starten i planlægningen for alle studerende, understreger dekanen.

-Det er for eksempel på sprogfagene de helt basale færdigheder, som der ikke er tid nok til at øve og lære på sidefaget, og de må nødvendigvis ligge i starten af studiet, inden de studerende går i gang med alle de andre ting, som et sidefag også skal indeholde.

Uren

-Selv om der er tale om, at bekendtgørelsen i forhold til det oprindelige udgangspunkt er blødt op i retning af universiteternes ønsker, så foretrækker jeg en "ren" bekendtgørelse, der er fleksibel indenfor rammen.

-Det vil helt sikkert skabe problemer og gøre information og planlægning ude på fagene og mellem fagene og de studerende langt mere vanskelig end nødvendigt, når bekendtgørelsen ikke er konsekvent.

-Men det er da interessant, hvilke tanker, den nye bekendtgørelse sætter i gang, siger André Wang Hansen.

Adskilt revolution

-Jeg synes, at bekendtgørelsen er tættere på en revolution end en reform, men der går nok et par år, inden det står klart, siger fuldmægtig Palle Vinther fra fakultetets studiekontor.

-Det er fakultetet, der skal sørge for at der fortsat er sammenhæng mellem de tre første studieår og de to sidste, understreger han.

Efter de nye regler er bachelor-, kandidat- og ph.d.-uddannelsen tre helt adskilte uddannelser.

-Det er meget radikalt. Ideen om et grundfag er helt væk, og det bliver en stor opgave for os at bevare sammenhængen i uddannelsen, mener Palle Vinther.

-Det er først når de nye bachelorer begynder at vælge, at vi kommer til at se ændringerne. En nybagt bachelor kan vælge at tage sin kandidatuddannelse på et helt fremmed fag, et andet fakultet eller et andet universitet.

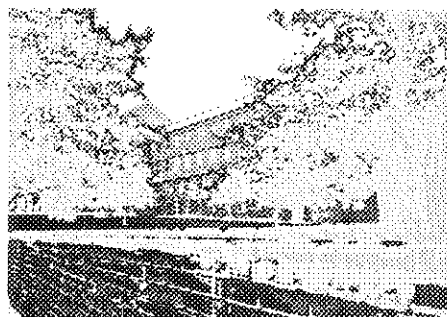
-Det er klart bekendtgørelsens intention

at nærme sig det angelsaksiske system, hvor det er helt naturligt med en bachelor i psykologi, der er kandidat i statskundskab.

Potentielt rod

-Bekendtgørelsen er ikke så grum som frygtet, men den er et potentielt stort rod, mener Mads Engholm fra Humanistisk Studenterråd.

-På den ene side er de forskellige uddannelsesdele adskilte, på den anden skal de kunne samles og for det tredje skal hver del være en afrundet helhed i sig selv. Hvis man vil starte på sit sidefag i sit tredje studieår,

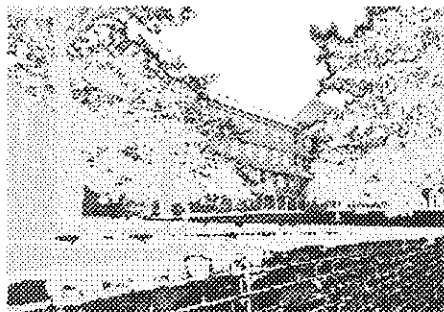

altså i bachelordelen, så skal der ligge et halvt års sidefag på kandidatdelen. Begge dele skal være afrundede elementer og samtidig hænge sammen.

De studerende har endnu ikke taget endelig stilling til muligheden for en femårig étfaglig cand.mag.-uddannelse.

-Vi risikerer måske, at den femårige étfaglige uddannelse nogle steder afløser magisteruddannelsen, hvis den forsvinder, siger Mads Engholm.

-Man kan også godt forestille sig, at de étfaglige cand.mag.'er har større chancer for at få ph.d.-stipendier end de tofaglige cand.mag.'er, simpelthen fordi de har været i faget i længere tid.

Implementering

Kasser eller helheder

Fagene og fakultetet skal nu til at beslutte, om kasser eller helhed skal være dominerende i fremtidens studiestruktur på Humaniora

Det er i høj grad op til fagene, hvor store forandringer de nye regler om studiestruktur skal føre med sig. Det er muligt at følge ånden i den gamle studiestruktur uden at bryde rammerne i den ny humanistbekenftgørelsen. På den anden side kan man også vælge at lave strukturen helt om.

-Vi vil kunne bevare en hel del af den struktur, vi har nu, vurderer dekan André Wang Hansen.

-De første to år kan fortsat være en grunduddannelse, og mange steder findes der allerede et projekt, der minder om det, som alle bachelorer nu skal lave.

Studieudvalget har i et større debatoplæg foreslået, at alle nye studier begynder med to års studier i hovedfaget, og at videnskabsteori placeres her ligesom bachelorprojektet bør ligge ved udgangen af 2. studieår.

Dermed er det tredje studieår åbent for enten et suppleringsfag, første år af et sidefag eller endnu et år af hovedfaget.

Landets humanistiske dekaner har aftalt at tilstræbe en sådan 2+1 struktur i bacheloruddannelsen for at gøre meritoverførsler og studieskift mellem universiteterne nemmere.

Tre slags kandidater

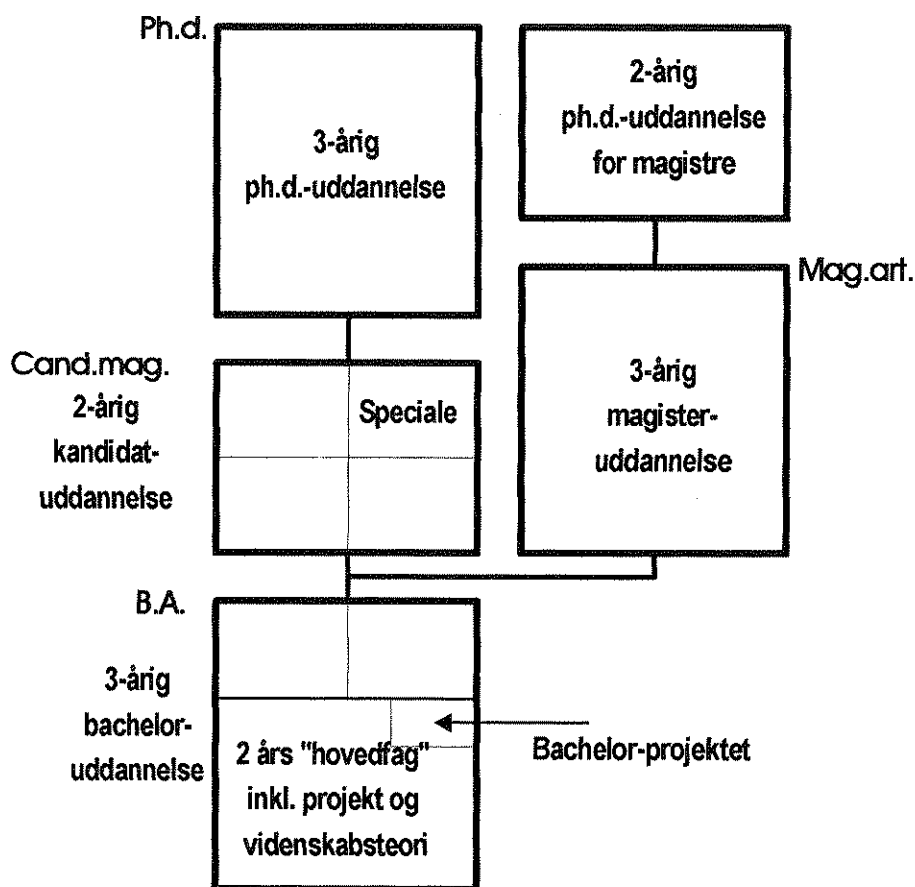
Fakultetet skal beslutte, hvilke overordnede typer kandidatuddannelser, det skal tilbyde. Bekenftgørelsen er principielt åben for et fuldstændigt frit valg, men det vil være temmelig vanskeligt at administrere. Studieudvalget foreslår derfor tre typer cand.mag.-uddannelser:

■ Etfaglig kandidatuddannelse (med mulighed for fagligt relevante suppleringer)

■ Gymnasielæreruddannelse (3½ års hovedfag plus 1½ års humanistisk sidefag eller 2 års ikke-humanistisk sidefag)

■ Kandidatuddannelse (4 års hovedfag plus 1 års suppleringsfag), og desuden mag.art.-uddannelsen:

■ Etfaglig magisteruddannelse (med mu-

lighed for fagligt relevante suppleringer).

Valg og valgfrihed

Strukturen betyder, at den studerende skal foretage et bindende studievalg efter to års studier. Hvis man vil være gymnasielærer kan man ikke begynde på en suppleringsuddannelse, og starter man på en suppleringsuddannelse, vil man være udelukket fra at kunne tage et sidefag, medmindre suppleringsuddannelsen udgør en del af sidefaget.

Studieudvalget lægger op til diskussion af studieforløbet og hvornår i studiet de studerende skal træffe afgørende valg, ligesom fagene skal finde ud af, hvor store eller små de enkelte moduler skal være.

Et modul kan bestå af ét eller flere udbud, som kan stykkes sammen med andre moduler, der tilsammen udgør en afrundet uddannelse. Da uddannelserne varierer i længde fra suppleringsuddannelsens ét år over det 1½-årige sidefag, den toårige kandidatuddannelse og op til den treårige bachelor, betyder det, at små moduler på for eksempel et halvt årsværk sikrer stor fleksibilitet, men vanskeliggør skemalæg-

ning og fagenes planlægning i det hele taget. Og omvendt med store moduler.

Tværfaglighed i etfagsuddannelser

Studieudvalget konkluderer i sine anbefalinger, at det enkelte fag selv bør afgøre om det vil have en treårig etfaglig bachelor, men at alle bør udbyde det toårige enkeltfaglige forløb, som kan suppleres med en suppleringsuddannelse i det 3. studieår.

Studieudvalget mener også, at det bør være et krav til eventuelle femårige etfaglige uddannelser, at der indgår tværfaglige elementer, ligesom Tværfag og Fælleshumanistisk Videnskabsteori fortsat skal bestå og kunne indgå i fakultetets uddannelser.

Studerende og lærere fra fagene mødes sidst i maj med Studieudvalget for at drøfte det videre forløb. De færdige studieordninger forventes at ligge klar omkring nytår.

Ny suppleringsuddannelse

Europastudier på τῆρᾱλου

Generaliseringen kommer efter specialiseringen med ny suppleringsuddannelse i Europastudier

Hvorfor skal specialiseringen altid komme sidst? Den ny suppleringsuddannelse i Europastudier retter sig mod studerende fra de sprogligt-kulturelle fag, der i forvejen har fordybet sig i deres "nationale" fag.

Det er hidtil kun de studerende på Jysk Åbent Universitet, der har kunnet tage en suppleringsuddannelse i Europastudier, mens de ordinære studerende kun har kunnet følge forelæsningsrækken i forbindelse med forskningsprojektet af samme navn på Center for Kulturforskning.

Nu er forskerne på Center for Kulturforskning gået sammen med blandt andet studienævnet på Slavisk om at tilbyde en etårig suppleringsuddannelse for fakultetets fuldtidsstuderende.

Mens et normalt studium snævrer ind mod specialiseringen til sidst, understreger adjunkt Peter Bugge (Slavisk), at Europa-studier snarere er tænkt som en generalise-

ring ovenpå en specialisering.

-Det "nationale" studium, for eksempel Engelsk eller Fransk eller Tysk, skal udgøre fundamentet for den perspektivering, som Europastudier står for, siger Peter Bugge.

Europæisk identitet?

Europastudier kommer dels til at handle om Europas historie, indre organisation – for eksempel EU – og forhold til den øvrige verden og verdensøkonomien, dels om hvorvidt man kan tale om en "europæisk identitet".

Det er primært historikere og lærere fra de sprogligt-kulturelle fag, der står for undervisningen på den nye uddannelse.

Stærkt modul

Man skal have bestået sin grunduddannelse for at kunne starte på suppleringsuddannelsen, og når humanistbekendtgørelsen er indarbejdet, vil uddannelsen blive tilbudt på bachelordelens tredje år.

-Jeg tror, at netop suppleringsuddannelsen i Europastudier kommer til at stå

stærkt med den nye studiestruktur, siger Peter Bugge.

-Den bliver et modul, der relativt nemt kan passe ind i mange andre af fakultetets uddannelser, mener Bugge om uddannelsen, der nærmest har karakter af et etårigt tværfag.

På engelsk

Det er en ren formalitet, at uddannelsen hører under studienævnet på Slavisk.

-Det er fordi, der ikke er noget studienævn på Center for Kulturforskning, forklarer Peter Bugge, der samtidig understreger, at uddannelsen af den grund ikke bliver mere Østeuropa end Vesteuropa.

-Tværtimod arbejder vi med planer om at knytte uddannelsen tættere til især de større sprogligt-kulturelle fag, så uddannelsen bliver måske til sin tid også udbudt under for eksempel Engelsk studienævn.

Foreløbig overvejer folkene bag Europa-studier om en del af undervisningen skal foregå på engelsk, så de mange europæiske udvekslingsstuderende på fakultetet kan deltage.

Der er tilmeldingsfrist til suppleringsuddannelsen i Europastudier torsdag 1. juni.

Kandidatuddannelsen

Medievidenskab siger ja til andre fags bacheloror

Det er sjældent, at studerende får lov til at hoppe fra et grundfag til overbygningen på et helt andet fag. Informations- og Medievidenskab overvejer nu at optage humanistiske bacheloror, der i forvejen har beskæftiget sig med kommunikation på kandidatuddannelsen i medievidenskab.

-Vi overvejer en model, hvor studerende fra humanistiske fag, der har et stort element af kommunikation og som har taget suppleringsfag i medievidenskab, mens de gik på bacheloruddannelsen, kan komme ind på kandidatuddannelsen på Medievidenskab, fortæller institutleder Jørgen Bang fra Informations- og Medievidenskab.

Det vil eksempelvis være studerende fra Nordisk, Etnografi eller sprogfagene, der kan komme på tale. Det er fag, hvor

kommunikation – litterær, interkulturel eller på anden måde – dominerer de første to år af uddannelsen.

-Videnskabsteori findes jo på alle de humanistiske bacheloruddannelser, ligesom der er andre brede fag og kvalifikationer, som de studerende ikke nødvendigvis behøver at hente på netop vores institut.

Jørgen Bang vurderer, at de humanistiske bacheloror fra andre kommunikationsfag, der har brugt ét af de tre år på bachelordelen til suppleringsfag i medievidenskab, kun har et efterslæb på omkring et halvt år i forhold til medievidenskabs egne bacheloror.

-Og det tror vi godt, at vi kan indhente i løbet af de to år, kandidatuddannelsen varer, siger Jørgen Bang.

Modellen er stadig til diskussion i studienævnet, hvor man endnu ikke har taget stil-

ling til, om noget lignende skal gælde for uddannelsen i Informationsvidenskab.

Tynd overbygning

Informations- og Medievidenskab har også økonomiske grunde til at åbne adgangen til kandidatuddannelsen.

-På grund af maskinparkens størrelse, kan vi kun optage 30 nye studerende om året, og vi må jo regne med at nogle enten falder, springer eller vælger fra i løbet af studiets første tre år.

-Så hvis vi vil udnytte kapaciteten med optimale holdstørrelser, skal vi have nogle flere studerende ind på kandidatdelen, vurderer Jørgen Bang.

Mildere stopprøve på vej

Den forkætrede 1. årsprøve bliver lidt nemmere. Fra 1995 skal første års stof være bestået inden udgangen af andet studieår

1. årsprøven har været under konstant pres lige siden den blev opfundet. Nu rangerer politikerne den ud på et sidespor. 1. årsprøven skal ikke længere være en "studieegnedsprøve". Den bliver efter alt at dømme nu til en regulær stopprøve, hvor kravet er, at den studerende har bestået eksamener fra det første studieår i løbet af de første to studieår.

Ifølge den politiske aftale skal de studerende melde sig til eksamen efter 2. semester og bestå dem i løbet af de normale tre forsøg.

Der er ingen særlige krav til størrelsen eller omfanget af den eksamen, der skal ligge efter 2. semester. Fagene har pligt til at lægge mindst én eksamen på det tidspunkt og at tilbyde omprøve i august måned. Kravet til den studerende er, at man indskrives sig til denne eksamen og består den inden udgangen af 4. semester.

Derudover er det de almindelige eksamensregler, der gælder for stopprøven. Man har således i alt tre chancer for at bestå, hvorefter der skal søges om dispensation for at indstille sig til eksamen.

Forslaget er i øjeblikket til høring, og det er derfor endnu ikke helt klart, om stopprøven kommer til at omfatte andre eksamener end alene de, der ligger efter 2. semester.

Måske først fra '96

-Vi stiler efter at få bekendtgørelsen gjort færdig i løbet af sommeren, siger fuldmægtig Karen Plessing fra Undervisningsministeriet, der i øjeblikket er ved at se på institutionernes høringssvar.

Hvis ministeriet mod forventning ikke når at få den færdig inden uddannelserne starter i august og september, vil bekendtgørelsen først træde i kraft for 1996-årgangen. Næste års studerende kommer så til at tage stopprøven på samme betingelser som 94-årgangen.

Måske skrapere

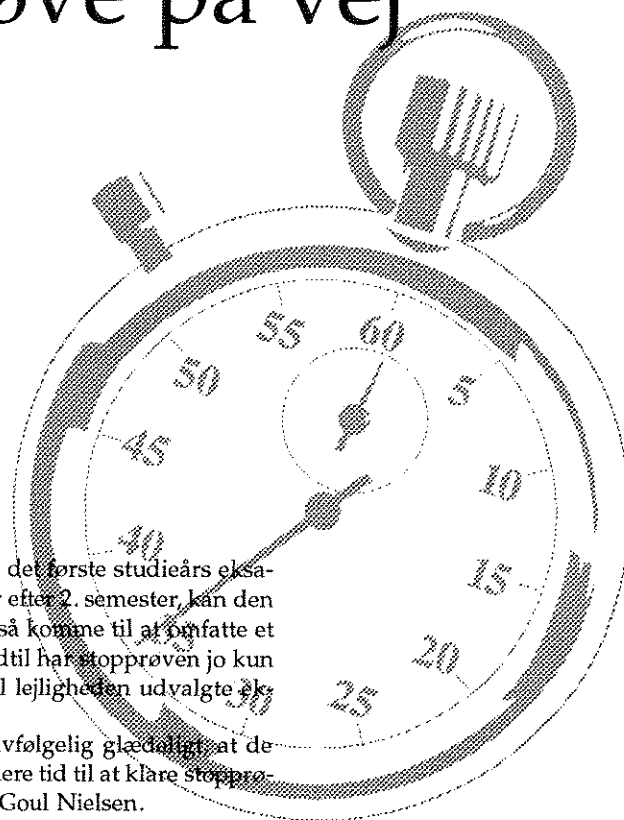
Ændringen behøver dog ikke at gøre eksamenslivet lettere.

-Den ny stopprøve er ikke nødvendigvis mildere, siger Anne Goul Nielsen fra Humanistisk Studenterråd.

-På et fag, hvor det første studieårs eksamener alle ligger efter 2. semester, kan den ny stopprøve altså komme til at omfatte et helt årsværk. Hidtil har stopprøven jo kun omfattet nogle til lejligheden udvalgte eksamener.

-Men det er selvfølgelig glædeligt, at de studerende får mere tid til at klare stopprøven, siger Anne Goul Nielsen.

Omvendt kan stopprøven også blive nemmere, hvis der er færre eksamener efter 2. semester end 1. årsprøven omfatter i dag og forudsat, at det nuværende forslag ikke bliver ændret.

LIDT NEMMERE FOR '94-ÅRGANGEN

Ministeriet havde oprindeligt foreslået, at de nye stopprøve-regler skulle gælde allerede for sommereksamen '95, men det satte universiteternes rektorer sig imod. Mange studerende havde allerede tilmeldt sig eksamen, og rektorerne var imod at ændre på eksamensvilkårene, når eksamen så at sige var i fuld gang.

94-årgangen skal til derfor 1. årsprøve på de hidtil kendte betingelser, dog behøver den studerende ikke nødvendigvis at være indskrevet på studiets 3. semester, hvis man dumper til sommereksamen. I stedet skal 1. årsprøven være bestået inden udgangen af 2. studieår.

Da bekendtgørelsen ikke i skrivende stund er helt færdig, bør studerende fra 94-årgangen få ændringerne bekræftet officielt, inden man handler derefter.

DEN NY STOPPRØVE (FORSLAG):

- Prøven omfatter alle studerende, der starter til september 1995 eller senere.
- Den studerende skal indstille sig til den prøve(r), der ligger ved udgangen af 2. semester.
- Hvis prøven (erne) ikke er bestået, bliver de studerende tilbudt en re-eksamen i august måned. (Hvis 2. semester slutter til jul, bestemmer faget selv hvornår en hurtig omprøven kan finde sted). Uanset om den studerende vælger den hurtige re-eksamen eller ej, har den studerende som sædvanligt tre forsøg.
- Prøven (erne) skal være bestået senest ved udgangen af 4. semester.

Strid om stipendier til humaniora

Forskerakademiet vil kun give 40 selektive ph.d.-stipendier indenfor det humanistiske område, mens Forskningsrådet ønsker 75

Fakultetet har kun udsigt til halvt så mange selektive ph.d.-stipendier i 1995 som sidste år. Forskerakademiet har ikke fulgt Statens Humanistiske Forskningsråds (SHF) ønske om i alt 75 stipendier til det humanistiske område, men valgt at indstille til ministeriet, at humaniora-

området kun får 40 stipendier i 1995-96. De 26 fordeles i år, og mens fakultetet fik otte ud af 20 i 1994, har Forskerakademiet denne gang indstillet af fakultetet får fire af de 26.

SHF har i et brev til Forskerakademiet "på det kraftigste" protesteret mod reduktionen. Efter at SHF først havde rådgivet Forskerakademiet om hvordan 75 stipendier kunne fordeles, fandt SHF det ikke fagligt forsvarligt at rådgive om hvordan i alt 40 stipendier kunne uddeles. I stedet for har rådet foreslået en fordeling af i alt 48 stipendier, som Forskerakademiet efterfølgende har set på og reduceret til 40.

Indstillingen på 40 stipendier til humaniora-området, heraf fire til Humaniora i Århus i 1995, ligger nu i ministeriet.

Mindre effektivt

Ifølge SHF begrundes Forskerakademiet reduktionen med, at humaniora ikke i samme grad som andre fagområder kan afsætte sine kandidater og at effektiviteten og gennemførelsesprocenten på de humanistiske studier ligeledes er ringere.

SHF er uenig i Forskerakademiets argumentation og fremhæver, at SHF har udpeget "et meget stort kvalitetspotentiale" og et dokumenteret behov for langt flere stipendier, fordi det humanistiske område er ved at ekspandere.

Forskerakademiet har i øvrigt selv ønsket, at rådgivningsprocessen omkring stipendiefordelingen gøres enklere og mindre kompliceret.

Ph.d.-kursus i humanistisk sundhedsforskning

I samarbejde mellem det Sundhedsvidenskabelige Fakultet og det Humanistiske Fakultet ved Københavns Universitet arrangeres et tværfagligt kursus for ph.d.-studerende, som benytter humanistiske metoder og teorier i studiet af sygdom, sundhed, sygdomsbehandling, forebyggelse m.v. Formålet med kurset er at introducere og diskutere grundlæggende begreber og teorier inden for den humanistiske sundhedsforskning, samt gennemgå og delvis benytte forskellige kilder og analysemetoder.

Kurset foregår som internatkursus over tre dage i oktober 1995:

Onsdag 4. oktober

Medicinske forestillinger op gennem historien. Historiker Signild Vallgarda. Analyse af retorikken i forskningsstekster. Politolog Anker Brink Lund. Præsentation og diskussion af udvalgte problemer i deltagerprojekter. Ethiske problemer i humanistiske forskning med udgangspunkt i genetikkens historie i Danmark. Historiker Lene

Koch.

Torsdag 5. oktober

Feltarbejde som forskningsmetode for at kortlægge fremmede kulturers sygdomsopfattelser. Antropolog Susan Reynolds Whyte.

Narrative analyser. Folklorist Birgitte Rørbye.

Præsentation og diskussion af udvalgte problemer i deltagerprojekter.

Diskussion af en eller flere tekster, der omhandler sygdomsbegreber i forskellige kulturer og tidsperioder.

Fredag 6. oktober

Interviews som metode i kultur/historieforskningen til belysning af kulturelle forskelle i Danmark. Etnolog Lisbeth Haastrup.

Forskellige fags måder at bruge kilder på med udgangspunkt i erindringer. Historiker Gerda Bonderup og etnolog Bjarne Kildegaard.

Arbejde med analyser af erindringer og andre tekster, gerne nogle deltagerne

selv arbejder med.

Afslutning og evaluering.

Kursusleder: Signild Vallgarda, Afdeling for Social Medicin, Panuminstituttet, Blegdamsvej 3, 2200 København N. Tlf.: 35-32 79 68. Kursussekretær: Rita Christiansen, samme adresse. Tlf.: 35-32 79 72 Fax: 31-35 11 81

Kursussted: Kursuscentret Maglegården, Maglegårdsvej 10, 4000 Roskilde. Tlf.: 42-35 66 88.

Kursusafgift: Gratis for ph.d.-studerende, som også kan få tilskud til rejseudgifter. 1.700 kr. for øvrige deltagere. Tillæg på 240 kr. for enkeltværelse gælder for alle deltagere.

Tilmelding: senest 15. juni til Rita Christiansen. Tilmeldingen skal indeholde en begrundelse for ønsket om at deltage i kurset og en kort beskrivelse af ph.d.-projektet. Skriv også om du ønsker at fremlægge og diskutere en del af dit projekt. Max. antal deltagere er 24.

Kurset støttes økonomisk af Forskerakademiet.

Kort nyt

□ Spejlægget vendt for sidste gang

Det nye Repræsentantskab har godkendt sig selv, og dermed er den såkaldte spejlægs-model endelig indført. Rent organisatorisk bliver det 55 mand store Repræsentantskab og det 15 mand store Fakultetsråd ligestillede. Juridisk er det dog stadig Fakultetsrådet, der skal træffe de endelige afgørelser. På sit første møde i marts måned nåede Repræsentantskabet i løbet af tyve minutter at godkende sig selv og udkastet til fakultetets strategiplan.

□ 56 ansøgere til ph.d.-stipendier

19 kvinder og 37 mænd, i alt 56, søger om de 10 ph.d.-basisstipendier, som fakultetet opslug i februar, og som omtalt andetsteds måske vokser til 15. Afgørelsen falder på Fakultetsrådets møde i juni måned.

□ 13 fag vil have konferens

13 fag på Humaniora søger ministeriet om at få lov til at udbyde magisterkonferens ved siden af kandidatuddannelsen. Tre af fagene har ikke tidligere haft konferens på programmet.

□ Uændret kvote 2-ansøgning

Lige som sidste år har knap 3200 har søgt ind på Humaniora til efteråret via kvote 2, og heraf har godt 1.400 valgt det humanistiske fag som første prioritet. Fagene Informationsvidenskab og Medievidenskab har tilsyneladende den største popularitet med stigninger på 67-100% blandt første prioritets-ansøgningerne, mens Tysk må notere et fald på godt en fjerdedel i forhold til 1994.

□ Billige Microsoft-programmer

Microsoft og universitetet har indgået en aftale om at universitetets ansatte og studerende kan købe Microsofts produkter særdeles billigt. Tekstbehandlingen Word 6.0 til Windows på dansk koster således 600 kr. mod omkring 3.000 kr. i forretningerne. Programmerne leveres dog uden manualer. Licensen udløber, når man ikke længere har et tilhørsforhold til universitetet.

Bestilling på telefon 8942 1978, mandag og onsdag 12-14, torsdag 13-15, fredag 9-13.

□ Ny formand for Studieudvalget

Den tidligere dekan, docent Ole Høiris Nielsen (Etnografi) har per 1. februar afløst Karen Juul-Olsen (Musik) som formand for Studieudvalget.

□ 1 måned til gæsteprofessorer

Hvert institut vil fortsat få tildelt højst én måneds gæsteprofessorat om året. De studerende havde ellers anbefalet at man tog højde for fagenes størrelse, men Fakultetsrådet valgte at fortsætte den mekaniske model, fordi den er let at administrere.

□ Kasernen til høring

Århus Kommune har lavet et lokalplanforslag for kaserneområdet på Langelandsgade, som er til høring frem til 5. juli. Forslaget kan ses på Hovedbiblioteket eller købes hos Kommune Information.

□ Moesgård og Centrene på 8942

Både fagene på Moesgård og Center for Kulturforskning, Cevkina og de andre på Finlandsgade har nu fået 8942-numre. Hermed kan man ringe internt til hele fakultetet.

Nyuddannet eller næsten?

Studiekontoret har udgivet en ny pjece for nybagte kandidater og bachelorer.

Pjecen fortæller om, hvordan du skal håndtere A-kasse, karensmåned, dimittenddato og udmeldelse i tiden før og efter du er blevet færdig. Der er også et afsnit om "penge og pligter" om blandt andet dagpenge, minimalløn og studiegæld. Endelig har pjecen et lille leksikon over de nye fagord i dit liv (for eksempel "frigørelsesattest", "handlingsplan", "Hypotekbank" og "52-ugers-regel") foruden en adresseliste over fagforeninger, A-kasser og diverse rådgivninger.

Pjecen fås på Studiekontoret i administrationsbygningen på Nordre Ringgade.

Rettelse

SHF og Aarhus

I HUMavisen nr. 8 / Februar 1995 skrev vi at medlemmerne af Statens Humanistiske Forskningsråd (SHF) var "valgt af de respektive faggrupper til posten". Det skulle rettelig have været "blandt de respektive faggrupper" og med tilføjelsen "af ministeriet".

Alle kan indstille personer, inklusiv Forskningsrådet selv, indenfor de respektive faggrupper, hvorefter ministeriet foretager det endelige valg.

Når Aarhus Universitet er relativt svagt repræsenteret i SHF skyldes det altså ikke et valg i faggrupperne, men derimod ministeriets udpegning.

Redaktionen beklager misforståelsen.

Der er i øvrigt snarlig udskiftning på vej indenfor det æstetiske, historiske og sproglige fagområde. Fakultetet har indstillet lokale kandidater til alle tre poster.

Kopiering tilladt Kopiering tilladt

Copy-Dan og universiteterne har indgået aftale om kopiering til undervisningsbrug

Fra 1. juli i år og foreløbig to år frem kan universiteterne lave kopisæt til undervisningen uden at få samvittigheden sværtet til. Efter lange forhandlinger er universiteterne og Copy-Dan blevet enige om en rammeaftale, der tillader kopiering mod en samlet betaling på 13,5 millioner om året. Samtidig skal universiteterne i de næste to år undersøge, hvor meget, der egentlig kopieres.

Copy-Dan får også et engangsbeløb på 10 millioner kr. som kompensation for den kopiering, der allerede har fundet sted. Til gengæld drop- per Copy-Dan alle verserende op- havsretssager. Aftalen omfatter både danske og udenlandske materialer.

Det er undervisningsministeriet, der skal betale for aftalen, og ministeriet har i skrivende stund endnu ikke skrevet under på den aftale, som landets rektorer har forhandlet sig frem til.

-Men det regner vi med er en ren formalitet, siger administrator Grethe Erskov fra Copy-Dan.

Når aftalen træder i kraft, er tvivlen om de studerendes stilling også forsvundet.

-Både lærere og studerende må kopiere til sig selv og hele holdet, siger Grethe Erskov.

Der vil dog ikke blive tale om fuldstændig fri kopieringsret. Blandt andet må man kun kopiere en begrænset del - 20 sider eller 10 procent - af en bog, der er udgivet inden for det seneste år.

Kopier skal tælles

Copy-Dan havde oprindeligt forlangt 20 millioner kr. om året. Copy-Dan anslog dengang, at de højere læreanstalter tog 200 millioner kopier årligt, som Copy-Dan altså mente burde betales med mindst 10 øre per kopi. Folkeskolerne betaler til sammenligning 17,5 øre per kopi.

I de næste to år skal universiteterne gøre

op, hvor meget, der faktisk kopieres og fra hvilke kilder. Opgørelsen vil så ligge klar, når parterne om to år igen skal til forhandlingsbordet.

Universitetsforlagene

Fem universitetsforlag, herunder Aarhus Universitetsforlag, har ellers netop lavet fælles retningslinjer for fotokopiering af deres bøger til brug i undervisningen, mens man ventede på en Copy-Dan aftale.

Her koster det 40 øre plus moms per bogside per kopi at få en kopitilladelse fra forlaget. 1. juli kommer også universitetsforlagene bøger kommer under rammeaftalen med Copy-Dan, hvorefter det kun vil være nødvendigt at få tilladelse fra forlaget, når der for eksempel er tale om kopiering af helt nye bøger.

Forhandlingerne mellem Copy-Dan og universiteterne, om de studerendes ret til at "kopiere til eget brug" og det ny lovforslag om ophavsretten har været udførligt omtalt i HUMavisen nr. 3 / December 1993 og nr. 4 / Marts 1994.

FOTO: PREBEN DEJHLHOLM

Nu er det slut med kopiere i det dunkle. Lærere og studerende på universiteterne kan fra 1. juli have ren samvittighed, når de kopiere til hele holdet. Og 'kopityven' kan godt smide masken.

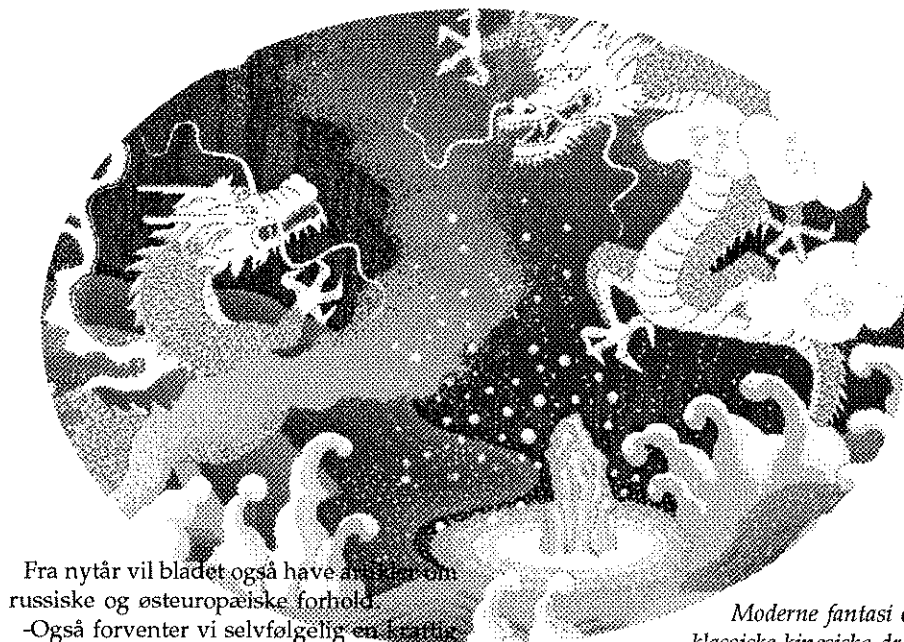
Østasiatisk og Slavisk går sammen om ny informationstjeneste

De store uopdyrkede og uprøvede markeder i Kina, Rusland og Østeuropa får ny fælles informationsservice på fakultetet. Kina Information Service på Østasiatisk og Slavisk Institut mangler kun at finde navnet til det nye fællesskab.

Kina, Rusland og Østeuropa er utvivlsomt de største økonomiske markeder, hvor vestlige firmaer har store muligheder for at investere. Samtidig er det de områder, som virksomhederne ved mindst om, og hvor der er mange sproglige eller kulturelle barrierer for et eksportfremstød. Ideen om at lade universitetets eksperter på netop de områder smelte sammen er ikke ny. Allerede nu tilbyder Kina Information Service (KIS) kurser i tjekkisk – arrangeret af slavisterne.

-Vi har først og fremmest eksportvirksomheder som vore kunder, fortæller Mogens Justesen fra KIS.

KIS laver oversættelser og kurser for virksomheder med kinesiske forbindelser. Derudover udgiver KIS bladet "Kina Information" med politiske, økonomiske og erhvervsmæssige artikler seks gange om året. Bladet har omkring 60 abonnerende virksomheder, men så er prisen også lige knap 1.000,- for et årsabonnement.

Fra nytår vil bladet også have artikler om russiske og østeuropæiske forhold.

-Også forventer vi selvfølgelig en kraftig stigning i oplaget, siger Mogens Justesen, der for fremtiden måske kommer til at arbejde for "Øst-Information".

Kina Information Service har telefon 8942 2077.

Moderne fantasi over klassiske kinesiske drager

Ordforklaring

VIPTAPogdetder:

VIP Videnskabeligt personale

professorer
docenter
lektorer
adjunkter
eksterne lektorer
amanuenser
undervisningsassistenter
kandidatstipendiater (gammel ph.d.-ordning)

TAP Teknisk-administrativt personale

ansat af fakultetet:
sekretærer
bibliotekarer m.v.
fotografer
teknikere
EDB-personale
AV-personale
telefonomstillingen
ansat af universitetet:
vagtpersonale, betjente
fakultetssekretariatet

studerende

studerende
ph.d.-studerende (ny ph.d.-ordning)

Syv millioner går i fisk

Halvdelen af de kvindelige forskningsledere indenfor EUs rammeprojekter sidder på Moesgård, hvor hun leder det dyreste ikke-naturvidenskabelige program

Det er ikke bare i Hirtshals, at fiskerikontrollen af og til ryger i havnebassinet. Flådefartøjerne er opmarcheret mellem spanske og canadiske fiskere ved New Foundland, og i Middelhavet skyder de spanske og franske kystfiskere på hinanden.

Elisabeth Vestergaard (Etnografi) leder projektet MARE og forsker blandt andet i hvordan, man kan undgå de mange konflikter. MARE står for *Management of Renewable Resources*, og dækker over et forskningsprojekt om "forvaltning af selvreproducerende ressourcer med henblik på institutioner, regionale forskelle og konfliktundgåelse, relateret til miljøpolitik og illustreret ved forvaltning af havressourcer".

EU har givet fem millioner til projektet indenfor sit såkaldte 3. rammeprogram, der handler om miljø, og derudover har Frankrig og Norge skudt to millioner kr. ind i projektet. Det gør projektet til det dyreste blandt EUs rammebevillinger udenfor det naturvidenskabelige område.

Fisk uden grænser

MARE-projektet handler om hvordan vi håndterer og forvalter ressourcer, der har særlige egenskaber; de kan flytte sig, de ejes ikke af nogen og de er fornyelige. Sådan er det også med fisk. Medmindre de bliver udryddet, reproducerer de sig selv og det faktum, at fisk flytter sig uden respekt for hverken kvoter eller internationale grænsedragninger har givet stof til mange konflikter på havene.

-Forvaltningen af havressourcerne har hidtil været af meget teknisk karakter, siger Elisabeth Vestergaard. Det vil sige, at man har fastsat kvoter udelukkende ud fra vurderinger af fiskebestanden uden at tage brugergrupperne - fiskerne - med på råd og uden at belyse de tilhørende socioøkonomiske og -kulturelle konsekvenser.

-En ting er, at man skal planlægge udnyttelsen og forvaltningen af havene på et mere overordnet niveau end det sker nu. Man kan ikke skabe et afbalanceret havmiljø in-

-Det er en stor fordel at være kvinde i en mandsdomineret verden. Jeg kan stå på kajen i mit pæne tøj og stille alle mulige spørgsmål, også de tilsyneladende uvidende eller provokerende, og stadig få et tålmodigt svar. Elisabeth Vestergaard er sammen med en del af sin forskergruppe på besøg i havnen i Sønderborg. (Efteråret 1994).

den for ens egne territorialgrænser, når der ikke er grænser under havoverfladen.

-En anden ting er, at fiskeri ikke kun drejer sig om fisk og redskaber, men i lige så høj grad om mennesker og samfund, og det må en ressourceforvaltning tilgodesee.

-Vi mener, at man her skal bruge det om diskuteret nærhedsprincip fuldt ud. I dag har vi en situation, hvor europæiske fiskere

*...man vil have
bundgarnspælene fjernet,
fordi de skæmmer
den "ægte natur"...*

synes, at lovene er uretfærdige, stridende imod deres selvforståelse og moral og derfor overholder de dem ikke. Så hjælper det jo ikke at træffe beslutningerne på et højt plan. Skal de virke i praksis, må beslutningerne træffes på så lavt et plan som muligt, selvom visionerne befinder sig på et overordnet niveau.

-Det er langt fra sikkert, at det skal ske på samme måde alle steder. Eksempelvis betyder de mange forskellige teknologier in-

denfor fiskerierhvervet, at fiskerne har forskellige og modstridende interesser. Derfor kan de metoder, man skal anvende i forvaltningen også godt gå hen og blive forskellige eller endog forekomme modstridende, pointerer Elisabeth Vestergaard.

-Vi undersøger blandt andet hele kommunikationssiden; hvordan fiskere, administratører, politikere og biologer ser på hinanden, hinandens viden og kompetence og - måske vigtigst - hvordan de tror, de andre opfatter dem selv og deres videns rækkevidde. På den måde kan vi identificere, hvor de potentielle konflikter ligger mellem disse grupper, og hvor kommunikationen lider skibbrud.

-Kort sagt vil vi tage højde for de socio-kulturelle forhold i selve beslutningsprocessen for på den måde at kunne foregribe konfliktsituationer.

Retten til havet

Retten til at bruge havet og dets ressourcer er ikke bare et spørgsmål om fiskekvoter. I Middelhavet er blandt andet turister og dykkerskoler blevet et konkret problem for fiskeriet. Dykkerne tager ned til gamle vrage og koralrev - netop der, hvor fiskene står, og hvor middelhavsfiskerne helst vil sætte

deres redskaber.

-Men mange fiskere bliver simpelthen hjemme af frygt for at få en dykkerskole i garnet, siger Elisabeth Vestergaard.

-Hvem har så mest ret til havet. Er det de grupper, der giver størst økonomisk afkast til lokalområdet, er det lokalt bosatte erhvervsgrupper - Middelhavets kystfiskere mod turistindustrien - eller er det helt tredje interesser, som for eksempel fredning, der vægtes og får forrang i adgang til kysten.

-Irland har satset hårdt på at tiltrække turister i årene fremover - og det traditionelle laksefiskeri langs kysten er mange steder fortrængt eller forbudt til fordel for sportsfiskere, der betaler en formue for at fiske og som lægger et større beløb på stedet end de lokale fiskere.

-Bevidstheden om at vi skal bevare og

...mange fiskere bliver simpelthen hjemme af frygt for at få en dykkerskole i garnet...

beskytte vort miljø og vor natur er blevet meget stærk, og selv om vi for eksempel i Danmark lever i et rent kulturlandskab, så kan ønsket om "tilbage-til-naturen" udmønte sig i, at man vil have bundgarnspælene fjernet, fordi de skæmmer den "ægte natur".

-Retten til havet handler ikke blot om brugergrupper, men også om æstetiske versus økonomiske interesser, om natursyn og om hvilke ønsker et område har for dets fremtidige udvikling.

New Foundland

Den mest synlige konflikt for tiden er den spansk-canadiske strid om fiskebankerne ved New Foundland.

-Den konflikten er ikke helt så enkel, som den kan tage sig ud. Canadierne har ret, når de siger, at spaniolernes fiskeri gør det umuligt for dem at forvalte den fiskebank, som overvejende, men ikke fuldstændigt, ligger i canadisk farvand. Men spaniolerne befinder sig faktisk i internationalt farvand, og canadierne har rent juridisk ikke lov til at opbringe skibe. Og så var det faktisk spaniolerne, der for 400 år siden opdagede disse fiskebanker - og har fisket der siden.

-Hvem har så mest "ret"? Er det canadierne, der ønsker en langsigtet og effektiv forvaltning af områdets samlede fiskebestand eller giver det historisk refererende argument 'Vi var her først' spaniolerne forrang til området? spørger Elisabeth Vestergaard.

Bløde og hårde forskere

Der er to kvinder og fem mænd spredt over

fem lande i forskergruppen. Der sidder en cand.polit i Nordnorge, en sociolog og familieforsker i Frankrig, en antropolog i Spanien og Dublin huser to af gruppens medlemmer; en magister i miljøvidenskab og en fiskerøkonomi med speciale i statistik. På Moesgård har Elisabeth Vestergaard selskab af Mogens Esken, der er tidligere fisker, uddannet fiskerikandidat i Tromsø og nu ph.d.-studerende på Etnografi.

-Jeg har helt bevidst valgt et bredt spektrum af forskere til projektet, siger Elisabeth Vestergaard.

-Det er fagligt meget sundt med et tværfagligt miljø, og vi oplever, at der bliver stille spørgsmål, som aldrig ville være blevet stillet, hvis det for eksempel udelukkende var antropologer eller økonomer, der sad ved bordet.

-Kombinationen af "bløde" og "hårde" fag i samarbejdet betyder, at vi er blevet meget præcise i vores problemformuleringer, vi får mange flere ting med end vi ellers ville have fået, samtidig med at det rent videnskabssteoretisk er meget spændende, understreger Elisabeth Vestergaard, der fik tre måneders løn fra det samfundsvidenskabelige forskningsråd til at rejse Europa rundt og finde de rigtige forskere til projektet.

Elisabeth Vestergaard er selv uddannet antropolog ved Aarhus Universitet, har lavet etnografisk feltarbejde på Færøerne og har skrevet ph.d.-afhandling om konflikter og sociale transformationer i vikingetid og middelalder.

-Derfor var springet fra dét emne og til MARE-projektet heller ikke så stort som det umiddelbart kan synes. Begge steder handler det om at se den bagvedliggende logik i konflikterne og bygge systemiske modeller.

Kvindelig styrke

-Det er en stor fordel at være kvinde i en mandsdomineret verden. Jeg kan stå på kajen i mit pæne tøj og stille alle mulige spørgsmål, også de tilsyneladende uvidende eller provokerende, og stadig få et tålmodigt svar. Jeg udnytter simpelthen forskellen mellem dem og mig på en positiv måde.

Elisabeth Vestergaard undrer sig over, at der ikke er flere kvindelige forskningsledere indenfor EU-programmerne.

-Projektansøgningerne bliver behandlet totalt anonymt, så det kan næsten kun være fordi, at der er meget få kvindelige ansøgere.

-Danske ansøgninger klarer sig relativt godt i Bruxelles, men de samfundsvidenskabelige og humanistiske områder er dem, der har relativt færrest ansøgere, siger Elisabeth Vestergaard og håber på, at disse videnskaber vil blive bedre repræsenteret i fremtiden.

På skrivebordet ligger en nedkopieret 1

SUSANNE BRANNER JESPERSEN

-Der er en stor fordel ved at arbejde med fisk. Det er vel nok et af de få områder, hvor man først kan udpege, dernæst analysere og studere og endelige spise forskningsobjektet, siger forskningsleder Elisabeth Vestergaard, der er blevet ganske ferm til fiskeretter.

cm tyk ansøgning og et tommetykt udkast til 1. årsrapport. Men Elisabeth Vestergaard synes ikke, at hun som projektleder skal bruge for megen tid på papirarbejdet.

-Selvfølgelig tager det tid, men det betyder også, at vi bliver tvunget til at arbejde mere struktureret. Jeg ser de mange skemaer, udfærdigelse af arbejdsprogram og rapporter som et godt arbejdsredskab.

På turné

MARE er nu ét år gammelt. Det første er blevet brugt på at identificere konflikterne, det andet år skal gå med analyser, inden de individuelle delp projekter samles i det overordnede projekt i løbet af det tredje år.

Elisabeth Vestergaard skal igen til at turnere Europa rundt som projektets leder og holde trådene samlet.

-Et gennemgående spørgsmål i hele projektet er en stadig afklaring af det generelle versus det specifikke, for eksempel i hvilken grad er konflikterne bestemt af forhold særegne for fiskeriet i al almindelighed og i hvilken grad af særlige lokale forhold, såsom politisk struktur, social organisation, teknologi etc.

-MARE er først og fremmest et forskningsprojekt, men det er også vores hensigt at lave anbefalinger og strategier til en forvaltningspolitik, der kan forebygge konflikter.

MAREs anbefalinger og rapport vil være klar i slutningen af 1997.

Et kritisk memorandum

5. april 1994 dræber en ensom og sindssyg mand uden socialt netværk og med et speciale i baglås to danskstuderende på Trøjborg. Nu har hold 311 på Dansk skrevet et hæfte om det svære kulturskifte til et universitetsstudium

"Mest af ville vi aftvinge det meningsløse et minimum af mening, vende det ubodeligt destruktive til noget konstruktivt imellem os. Derfor suspenderede vi det normale arbejde resten af april måned for i stedet at prøve at drage lære af det skete. Vores opmærksomhed blev mere og mere trukket i retning af institutionen og det daglige liv her. [...] Det drejer sig om det alt for ofte oversete, men konfliktfyldte kulturskifte, som et studium indebærer for mange; om problematiske forhold i undervisning og vejledning; om universitetets gradvise forandring til en skoleagtig indretning. Disse indlæg er en institutionskritik, som vi ønsker diskuteret og fortsat ud over vores egen kreds." Sådan starter Skrivegruppen fra hold 311 deres hæfte *Memorandum*. Skrivegruppen prøver ikke at forklare, hvorfor drabsmanden handlede som han gjorde, men er dykket ned i studiemiljøet, som det er for tusinder af studerende til hverdag.

-Vi har først og fremmest skrevet vores kritiske hæfte, fordi vi kan lide at gå her og interessere os for studiet, understreger Marie Monrad fra gruppen, der også slår fast, at tragedien kun er anledningen til at gruppen gik i gang med arbejdet.

-Selv perfekte rammer og paradisiske studiemiljø er ingen garant mod sindssyge mennesker, siger hun.

Kulturskifte og tavshed

Skrivegruppen har især koncentreret sig om kulturskiftet til det akademiske miljø. Stadig flere studerende kommer fra familier uden akademisk baggrund og for dem kan kulturskiftet snarere blive til et kulturchok.

Universitetet forholder sig ikke til kulturskiftet; den nye lærde og lukkede verden, som nu skal omgive den ny studerende, præsenterer sig slet ikke.

"Det er, som om den kendte erfaringsverden lukkes ude af denne nye, stærk autoritative verden, at den ikke tillægges værdi, men er nærmest ikke-eksisterende i universitetssammenhæng", konkluderer skrivegruppen.

Derfor har en ny studerende to valgmuligheder;

"Det letteste på kort sigt er en total afvisning af enten universitetslivet eller af de dele af den første erfaringsverden, som er umiddelbart uforenelige med universitetsverdenen (det være sig kæreste, familie eller omgangskreds).

Det sværeste er at erobre den nye erfaringsverden uden at fornægte eller miste den gamle."

Men hvis den studerende ikke erkender, at kulturskiftet er et brud, der kræver bearbejdelse og stillingtagen, risikerer hun at støde ind i problemer.

Gruppen mener, at det "kommer klarest til udtryk i den mere- eller mindreværdsproblematik, som de fleste studerende støder ind i ved en universitetsstart, og som er et resultat af den store, upåagtede afstand mellem den nye studerendes og universitetets sprog og faglighed. [...] Det] kommer på mange grunduddannelseshold ikke mindst til udtryk i form af en trykkende tavshed i de faglige diskussioner."

Personlig tilknytning

De studerende fra hold 311 foreslår derfor

en langt bedre, overordnet introduktion til universitetsstudiet og en mere systematiseret, løbende social og faglig kontakt med universitetet.

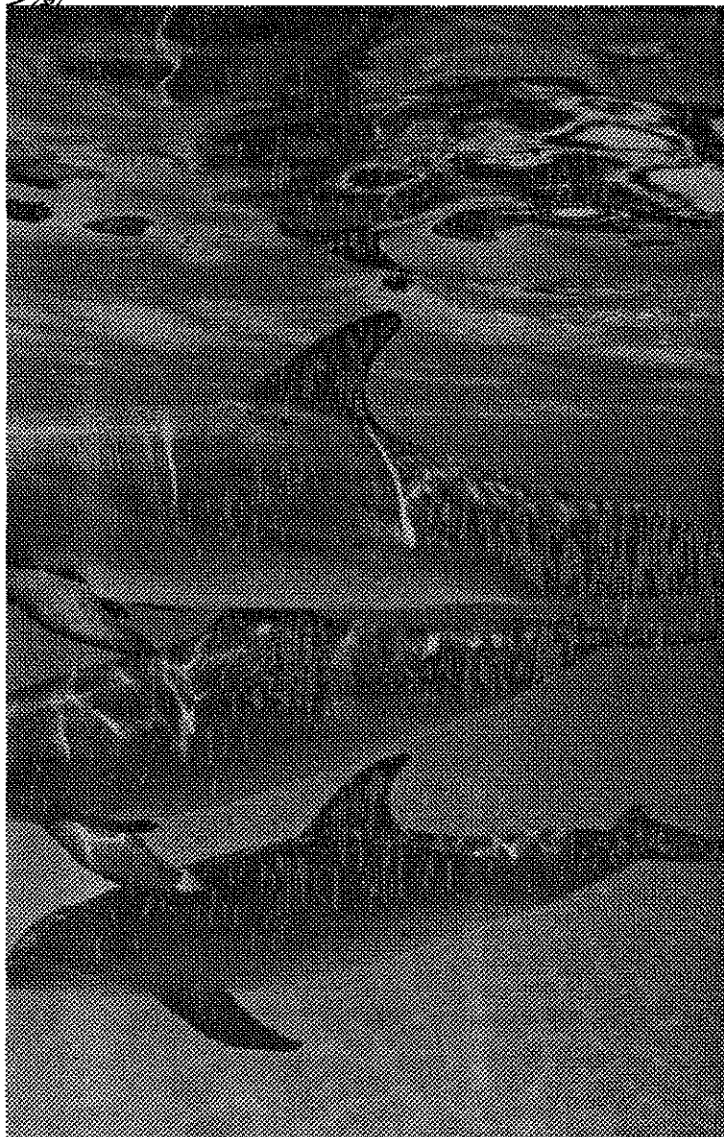
Gruppen foreslår konkret en bedre rusintroduktion, hurtig etablering af gruppearbejde og læsegrupper og holdmøder, der skal bruges til faglig planlægning og information fra institut og eventuelle foreninger.

På hold 311 har man selv lavet en fortællegruppe, hvor de studerende på skift skal fortælle deres livshistorie ud fra synsvinklen *kulturskifte*.

Endelig argumenterer gruppen også for en stærkere sammenknytning af det faglige og det personlige, eksempelvis ved hjælp af "foreninger", der kan søge dybere i fagets historie og baggrund og forholde sig kritisk til den undervisning, de studerende får. I det hele taget mener de studerende, at studieforløbet også bør kunne bruges til at belyse de studerendes personlige situation.

"På Nordisk Institut beskæftiger vi os med litteratur, sprog og kommunikation. Men

vi er på stedet selv så fattige på samtale og udveksling af erfaring. Netop ved hjælp af litteraturen burde vi i fællesskab kunne kaste lys over kulturskifteproblematikken".

Engagerede undervisere

Gruppen stiller også krav til lærernes engagement.

"Kvaliteten af undervisning og undervisere på Nordisk Institut er meget svingende. Der er dog en klar tendens til, at det videnskabelige personale ikke tillægger den del af deres job, som består i undervisning, nogen særlig værdi.

Resultatet er ofte, men naturligvis ikke altid, en uengageret og upædagogisk undervisning, som påvirker de studerende og deres engagement negativt. Hermed startes en ond cirkel [...] Underviserne bør udvise større ansvarlighed over for denne del af deres job."

Gruppen foreslår blandt andet obligatoriske pædagogikkurser for alle og at alle lærere følger studieordningens linjer for at sikre sammenhængen mellem fagets disci-

pliner. ind i en forelæseres forestillinger og servere dem for ham/hende igen falder i god jord. Konformismen på universitetet skyldes ikke kun de studerende 'får', den er også et resultat af undervisernes forfængelighed, i hvilken man finder trangen til at udse sig 'yndlings elever' og opdyrke eftersnakkeri."

Anonymitet og ensomhed

Når studerende kan have svært ved at omstille sig, lærere ved at engagere sig og rammerne mere og mere ligner pølsefabrikken, risikerer miljøet at gå i sort.

"Den masseorganisation, der har præget samfundet som helhed igennem det sidste århundrede, har først meget sent indfundet sig på universitetet, og set i vores lys har den indfundet sig i form af en omfattende normativitet, der gælder såvel det faglige arbejde som det sociale rum. Socialt har normativiteten de velkendte attributter fra urbaniseringen: anonymiteten og den ensomhed, der klæber til dem, der ikke mestrer de sociale koder", slutter hæftet.

En arbejdsulykke?

Til undervisningsminister Ole Vig Jensen [...]

Vedr. mordene på Trøjborg – Birgit Wolffsen [...]

Jeg tolker sagen som en arbejdsulykke – på grund af stedets usædvanlige kolde karakter bliver de studerende åbenbart til fare for hinanden. [...]

Jeg hilser ministerens tiltag angående flere studerende på universitetet særdeles velkomment, men det må have visse følger med hensyn til bevillinger, så det bliver muligt for lærere og studerende at mødes i et frugtbart samarbejde, modvirke det upersonlige med yderligere fare for fremmedgørelse og ensomhed. [...]

Hvordan kan det være, at universitetet så blankt afviser de krav, vi stiller til hinanden i hverdagen? De studerende skulle jo gerne have en menneskelig baggrund for et senere virke. For mig ser det ud som om, man blindt satser på uddannelse – men hvem tager sig egentlig af dannelsen? Et menneske kendes ikke alene på det han siger, men på hvordan han reagerer, når det er nødvendigt. [...]

Med venlig hilsen

Inge Panduro Wolffsen
(Birgits mor)

Inge Wolffsens brev til ministeren er optrykt i Hold 311s pjeces Memorandum.

Studerende skal underskrive skriftlig evaluering af lærer

Fakultetsrådet går imod Studieudvalgets anbefaling om at den nye, obligatoriske evaluering af al undervisning bør være anonym

Al undervisning på fakultetet skal evalueres, og de studerende skal lægge navn til kritikken selv om Studieudvalget har anbefalet, at det bør ske anonymt. Den obligatoriske navngivne evaluering løber foreløbig frem til sommeren 1996.

Mens Fakultetsrådet var helt enig om, at evaluering af alle undervisningsforløb skal være obligatorisk, var rådet delt i spørgsmålet om, hvorvidt de studerende skulle skrive deres navn på den skriftlige evaluering af lærer og undervisning.

Studieudvalget anbefalede anonymiteten for at sikre, at alle kunne tale frit og for at sikre, at skemaerne ikke ville kunne bruges af hverken interne eller eksterne myndigheder mod den pågældende lærer.

Studieudvalget havde hørt alle studienævne om deres holdning til den obligatoriske evaluering, og blot tre ud af 29 havde kritiseret, at evalueringen skulle foregå anonymt.

De studerende var helt på linje med Studieudvalget.

Studieudvalgets repræsentant, Per Stoumbjerg, understregede også, at der er tale om en situation, hvor den ene part har mere magt end den anden. Mens de studerendes evaluering af læreren forbliver en sag mellem dem og læreren, bliver lærerens vurdering af den studerendes indsats trykt i eksamensbeviset.

Ole Høiris Nielsen (Etnografi) mente, at hvis der er studerende, der frygter en uretfærdig eksamen på baggrund af en kritisk evaluering, så må den studerende blive eksamineret af en anden lærer.

Infantilisering

På lærersiden talte flere stærkt mod anonymiteten.

–Dialogen er det væsentligste, og anonymiteten vil være bremsende for en løbende dialog om undervisningen, mente Thomas Petersen (Slavisk).

Morten Kyndrup (Litteraturhistorie / CfK) understregede, at universitetet er et sted, hvor voksne mennesker udvikles,

hvorfor de studerende ikke skal gemme sig bag anonymitet.

–Det er en infantilisering af de studerende, mente han.

Det var det eksterne medlem, forlagsdirektør P. H. Mikkelsen enig i, og i øvrigt var han overrasket over at diskussionen i det hele taget fandt sted.

–Jeg finder ikke, at man kan operere med anonymitet på en højere læreanstalt, sagde han rettet mod studentrepræsentanternes forsøg på at overbevise rådet om det rimelige i anonymiteten.

Forsøg

Det andet eksterne medlem, rektor Marianne Abrahamsen, mente at det vigtigste var at evalueringen kom i gang og at uenighed mellem lærer- og studentgrupperne

i Fakultetsrådet ikke måtte stoppe processen.

Fakultetsrådet besluttede derefter at indføre obligatorisk evaluering og at de studerende foreløbig frem til sommeren 1996 skal lægge navn til deres kritik.

Åbne evalueringer

Studieudvalget udsender retningslinjer for hvordan, den nye evaluering kan foregå, men det er op til fagene selv at fylde rammerne ud. Hvert hold skal dog meddele studienævnet, at evalueringen har fundet sted. Læreren får heller ikke lov til at tage de udfyldte evalueringsskemaer med hjem til brændeovnen – en af de studerende skal kikke med inden resultatet samles og diskuteres. Til gengæld skal papirerne destrueres, når evalueringen er overstået.

Begrænset adgangsbegrænsning på sidefag

Syv fag havde søgt om at lave adgangsbegrænsning til side- og suppleringsfag – kun tre fik lov

Syv fag havde søgt Fakultetsrådet om at få begrænset optaget på sidefags- og suppleringsuddannelserne til efteråret, men kun tre fag, hvor apparaturet og lokaleforhold sætter grænser, fik lov til at lægge loft på antallet af nye sidefagsstuderende.

Der bliver adgangsbegrænsning på Informations- og Medievidenskab, Musik og Æstetik & Kultur i 1995-96. På alle andre områder vil der være frit optag til sidefag eller suppleringsfag for alle studerende, der er indskrevet som hovedfagsstuderende på fakultetet.

Historie, Litteraturhistorie, Middelalderarkæologi og Kunsthistorie ville også gerne have forsikret sig mod at få alt for mange sidefagsstuderende, men Fakultetsrådet fandt, at princippet om det frie optag var vigtigere end de problemer med planlægning af undervisningen, som fagene måtte kunne løbe ind i.

SU-forliget:

Seks års SU til alle

Seks års SU (70 klip) til alle og slut med forsinkelseskliппene er hovednyhederne i det SU-lovforslag, der i øjeblikket er til behandling på Christiansborg.

Alle, der er startet på en videregående uddannelse efter 15. marts 1988, vil ifølge lovforslaget fra 1. januar 1996 komme på en ny og mere enkel SU-ordning.

Alle får tildelt et klippekort på normeret studietid + 12 måneder. Eventuelle tidligere dispensationer og fødselsklip bliver lagt oveni, mens tidligere udbetalte klip bliver trukket fra, medmindre de er brugt på en ungdomsuddannelse. SU fra gymnasietiden får altså ingen indflydelse på SUen til universitetsstudiet. Forsinkelseskliппene forsvinder, og den studerende må nu selv administrere sine studieskift og fjumreår indenfor en ramme på op til 70 klip ved den typiske normering på fem år. Aktivitetskravet bliver reduceret til, at den studerende højst må være 12 måneder forsinket i sit studium.

For de fag, hvor den normerede studietid er over fem år, vil rammen på 70 klip blive udvidet.

Billigere sløseri

Der er også lidt lysere tider på vej til de studerende, der har svært ved at holde regnskab med indtægten fra erhvervsarbejdet. Hvis fribeløbet bliver overskredet, skal man kun betale 50% tilbage af de første 7.665 kr. Det betyder, at den klassiske fejl med at tjene til grænsen og glemme feriepengene i årets indtjening nu kun rammer halvt så hårdt.

Studerende, nybagte forældre kan glæde sig over at få lov til at bruge fødselsklipene som dobbeltklip, også selv om de ikke er i studiets sidste år.

Lavere SU

Regningen for disse forbedringer kommer i form af en nedsættelse af det generelle sti-

pendiebeløb. For udeboende vil SUen falde med cirka 35 kr. om måneden, for hjemmeboende med omkring 250 kr.

Lovforslaget forventes vedtaget sidst i denne måned, hvorefter ministeriet vil udsende en bekendtgørelse om overgangsregler i løbet af sommeren. Der kan stadigvæk ske justeringer af reglerne, som vi naturligvis vil omtale i HUMavisens septem-bernummer.

Fælles standard for meritoverførsler i EU

Tre institutter med i forsøg med garanteret meritoverførsel ved studieophold i udlandet

Nordisk, Engelsk og Historie er gået med i EUs ECTS-projekt (European Community Course Credit Transfer System), der skal gøre det nemmere at finde – og forstå – udenlandske læseplaner og indføre et europæisk meritoverførselssystem og karakterskala.

Det skal være nemmere at være EU-studerende på udveksling. Over 100.000 studerende deltager hvert år i et af EUs mange programmer (ERASMUS, Comet, LINGUA, Tempus). De institutter og fag rundt om i EU, der deltager i ECTS-forsøget, beskriver alle studieordninger og læseplaner efter en fælles standard, som gør det nemmere at gennemskue læseplanerne.

Beskrivelsen udgives i små hæfter, en *information package*, der også har oplysninger om universitetet, fakultetet og instituttet generelt foruden praktiske guides om at finde en bolig, prisniveau osv.

Indtil nu er det kun Kemi, der har deltaget i pilotprojektet, der nu får flere delta-

gere. De tre humanistiske institutter har netop fået oversat deres læseplaner for 1995-96 m.v. til EU-standard.

Automatisk overførsel

Det skal også være nemmere at være institution, der sender sine studerende til udlandet. En af de helt store "harmoniseringer" – eller rationaliseringer – ved projektet er, at alle meritoverførsler skal ske automatisk. Et fuldtidsstudium giver 60 point for et helt studieår, 30 for et semester, 20 for et trimester osv. På denne måde kan den studerende – inden hun beslutter sig for et rejsemål – se hvor meget, hun kan blive godskrevet for, når hun igen vender hjem. Kurset skal dog stadigvæk leve op til de kvalitative krav, som studienævnet fastsætter.

Universiteterne kan på forhånd aftale at godskrive studerendes ophold eller eksamener på andre universiteter på baggrund af de standardiserede beskrivelser.

De århusianske studerende behøver ikke den helt store brøklommeregner, for de danske humanistiske fakulteter planlægger at droppe de hidtidige årsværkbrøker og gå over til 60 point-standard samtidig med, at den nye humanistbekendtgørelse bliver indarbejdet.

Fælles karakterskala

ECTS-projektet har også udviklet en fælles karakterskala, der på samme måde gør det nemmere at overføre karakterer fra en uddannelsesinstitution til en anden.

Men det bliver måske alligevel ikke nemmere.

ECTS-skalaen har fem gradueringer, fra A til E, hvor den danske karakterskala nok så bekendt har syv karakterer, der angiver at eksamen er bestået.

-Og det er altså umuligt at få fem kugler til at passe i syv huller eller omvendt, siger afdelingsleder Poul Bonde fra Internationalt Sekretariat.

Danske uddannelsesinstitutioner har derfor forskellige holdninger til, hvordan man skal oversætte karakterer fra den ene skala til den anden.

-Det er jo nok mest et udtryk for at institutioner oplever karaktererne forskelligt, men der vil jo til enhver tid være tale om glidende overgange, siger Poul Bonde og henviser til de berømte "store 8-taller" og "små 9-taller".

ECTS-projektet løber foreløbig frem til sommeren 1996.

Exam. oecon.

Bifag i driftsøkonomi/erhvervsøkonomi

Fra Studievejledningen, Økonomi

Økonomi udbyder igen i år en bifagsuddannelse i driftsøkonomi/erhvervsøkonomi - exam. oecon. Uddannelsen er tænkt som et supplement til humaniora- og naturvidenskabsstuderende, men har også fundet stor interesse på Statskundskab og Jura. Bifagsuddannelsen er en toårig uddannelse, hvor man lærer alle de grundlæggende økonomiske termer.

Bag uddannelsens sigte ligger et forsøg på at forøge beskæftigelsesmulighederne for studerende med en højere uddannelse. Sagt med andre ord at forøge kvalifikationer hos scient.'er, mag.'er m.fl. med henblik på ansættelse i privat eller offentlig virksomhed.

Samtidig ligger der også klart en idé om, at universitetsuddannede med utraditionelle fagkombinationer, som et hovedfag i for eksempel biologi eller tysk sammensat med den driftsøkonomiske suppleringsuddannelse, kan bidrage med nye og utraditionelle tanker i en tid, hvor der såvel på

den uddannelses- som erhvervsmæssige front er opbrudstendenser.

Der skal gøres opmærksom på, at der ikke kræves matematikundskaber ud over sproglig studentereksamen.

Principielt lader alle studier fra humaniora, naturvidenskab, samfundsvidenskab m.v. sig kombinere med driftsøkonomi, men da exam.oecon.-uddannelsen stiler mod at gøre studerende fra ovenstående uddannelser kompetente til jobs indenfor eksport, afsætning og virksomhedsledelse, er der afstukket grænser for kombinationsmulighederne, om end, som sagt, ikke ufravigelige. På det humanistiske område er specielt fremmede sprog naturlige kombinationskomponenter.

Det har vist sig, at næsten alle dem, som gennemfører en bifagsuddannelse i driftsøkonomi/erhvervsøkonomi på Aarhus Universitet, får job bagefter. Blandt eksemplerne på interessante jobs, bifagsuddannelsen har ført til, kan der nævnes følgende:

Cand.phil. (tysk) og exam. oecon.: Marketingmedarbejder hos BASF - Cand.phil. (fransk) og exam. oecon.: Trainee hos Baltica - Cand.phil. (engelsk) og exam. oecon.: Økonomi- og direktionssekretær i Jyllands-Postens Holdingselskab - Cand.phil. (historie) og exam. oecon.: Gymnasieadjunkt i historie og erhvervsøkonomi.

Ansøgningsskema og pjece om uddannelsen kan fås ved henvendelse på Studievejledningen ved Økonomi, studievejleder Peter Rasmussen. Studievejledningen har åbent mandag til fredag mellem 10.00 og 12.00, og holder særlig åben tid for bifagsstuderende om fredagen (10.00-12.00) samt om onsdagen (11.00 - 12.00).

Ansøgningsfristen er den 1. juni for optagelse af bifagsstuderende.

Undervisning på Cekvina

Efterår 1995

SPROG, KOMMUNIKATION OG KØN

Kirsten Gomard

TEORIER OG METODER I KVINDE- OG KØNSFORSKNING

Hanne Chone

ARBEJDSMARKEDETS KØNSOPDELING

Drude Dahlerup

KØN OG MODERNISME

Forslagsstiller: cand. mag. ph.d. Lis Wedell Pape

Gru - gys - splat

Begåede Bøger

*Humanistiske bøger
fra Aarhus
Universitetsforlag*

Helge Grell: *Grundtvig og Oxford-erne. Grundtvigs møde med Oxford-bevægelsen og dets betydning for hans forfatterskab.* 140 sider. 178 kr. Marts 1995.

Peter Kemp: *Tid og fortælling. Introduktion til Paul Ricœur. Social-analytik.* 167 sider. 95 kr. Marts 1995.

Helge Paludan: *Familia og familie. To europæiske kulturelementers møde i højmiddelalderens Danmark.* 232 sider. 198 kr. Maj 1995.

Ideal og virkelighed. Mennesket i kunsten fra Alexander den Store til dronning Kleopatra. Hellenismestudier 11. Red. af Jan Zahle, Per Bilde, Troels Engberg-Pedersen og Lise Hannestad. 203 sider. 120 kr. April 1995.

Karen Frifelt: *The Island of Umm an-Nar. Vol. 2. The Third Millennium Settlement.* Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter 26:2. 260 sider. 288 kr. Maj 1995.

Jørn Carlsen (red.): *O Canada. Essays on Canadian Literature and Culture. The Dolphin.* 25. 219 sider. 148 kr. Maj 1995.

Bjarke Frellesvig: *A Case Study in Diachronic Phonology. The Japanese Onbin Sound Changes.* 168 sider. 198 kr. Juni 1995.

CekvinaNYT 2/95 har tema om Gru efter et indholdsrigt og alt andet end grueligt forårssemester

Fra CekvinaNYT

Forårsmånederne på Cekvina var begivenhedsrige - næsten spektakulære. Den ene gæsteforsker fra fjerne universiteter afløste den anden med velbesøgte forelæsninger, workshops og ph.d.-seminarer, og danske forelæsere indgik i rækken, som var arrangeret i et samarbejde med Engelsk Institut og Center for Kulturforskning.

CekvinaNYT, som udkommer sidst i maj, havde posteret veloplagte referenter i auditorierne. For eksempel skriver professor Thomas Bredsdorff, København, om den workshop, „Verdens bedste forelæser“, professor Barbara Johnson, Harvard University, USA, holdt om formiddagen 28. marts før den store forestilling i den stopfyldte aula om eftermiddagen, beskrevet af stud. mag. Mette Marie Sørensen.

Fra Wollongong University i Australien kom litteraturprofessor Dorothy Jones med et ph.d.-kursus og en åben forelæsning om *Mythologies of Women, Mythologies of Place*. Hanne Chone, Cekvina, som arbejder med

australsk litteratur, var på pletten. Den sidste gæsteforsker, Alicia Ostriker fra Rutgers University, New Jersey, er både litteraturforsker og lyriker - hun er på Cekvina i maj og kan først omtales i det følgende nummer.

CekvinaNYT 2/95 er et temanummer. Vi har valgt at slå ned på en tidens trend, *Gru*. Horror, gys og splat er ikke nye fænomener, men de rammer os vidt og bredt. Hvorfor?

Spørgsmålet er vanskeligt! Flere har bud på gruen, blandt andet lektor Kirsten Søholm fra Germansk Institut, som ser på sagen historisk og nutidigt. Cand. mag. Marianne Raakilde Jespersen skriver om fascinationen ved den ødelagte, monstrøse krop og lektor Jens Hougaard, Center for Kulturforskning, har valgt sit eget gys: Nonner i romantikken.

Cekvina's redaktion noterer med glæde, at flere og flere skrivere uden for centeret har lyst til at levere stof til magasinet. Den modtager gerne indlæg og forslag - når bare kønssynsvinklen er til at få øje på!

CekvinaNYT 2/95, Temanummer om Gru. Cekvina, Center for Kvinde- og Kønsforskning i Aarhus, maj 1995. Ca. 68 sider. Udkommer fire gange årligt, næste gang ultimo august. Løssalg i Stakbogladen og på Cekvina. 50 kr. Årsabonnement 150 kr. (300 kr. for institutioner.)

50 år efter

Den Jyske Historiker har udgivet et temanummer om besættelsen og befrielsen - som de var dengang, og som de siden er blevet husket.

Nils Arne Sørensen ser på "en traditions etablering og forfald"; fejringen af befrielsen i perioden 1946-85, der året efter befrielsen starter med folkefest over hele landet om aftenen den 4. maj og mindedag den 5. maj - en slags analogi med begivenhederne i 1945.

Men entusiasmen tager af. Kun få år efter er jubilæerne blevet mere og mere officielle, og deltagerne bliver i stigende grad tilskuere. Flertallet fulgte 25-års jubilæet på TV-skærmen og samtidig dukker generationskløften op mellem dem, der kan huske og dem, der ikke var født. Og hvor Danmarks NATO-allierede, USA, fører krig i Vietnam.

De skæve jubilæer i 1975 og 1980 har som de første ingen folkemøder og der er meget få arrangementer. Da statsminister

Schlüter i 1985 taler fra Rådhuspladsen er det bag politiets plexiglas, rådne æbler og æg.

Mens der stadig er liv i de levende lys, er myten om U 534 som u-båden, der flygtede med naziguldet, blevet skudt i sæk, efter at den er blevet hævet fra Kattegat. Per Klüver, der var historisk konsulent på bjergningprojektet, skriver om jagten på U 534 og myten om det 4. Rige.

Desuden er der artikler af historikerne Henning Poulsen om dansk modstand og tysk politik, af Joachim Lund om "Lebensraum og kollaboration" og endelig skriver Thomas Pedersen om opgøret med de danske medlemmer af nazipartiet efter befrielsen, hvor en partibog i skrivebordsskuffen var nok til stemplet i panden.

(Besættelsen og Befrielsen). 50 ÅR EFTER. Den jyske Historiker nr. 71. Maj 1995.

Jødernes flugt til Sverige

(Blå)lyset i Holocaust

To nybagte historikere blænder ned for Lyset i Holocaust. Tyskerne lod i oktober 1943 jøderne flygte med fuldt overlæg og kikkede den anden vej, mens de berømmede danske fiskere forlangte enorme pengebeløb for overfarten

Michael Mogensen og Rasmus Kreth:
Flugten til Sverige. Aktionen mod de danske jøder oktober 1943. 183 sider. 198 kr. Gyldendal. Udgivet 5. maj 1995.

Tyskernes aktion mod de danske jøder i 1943 var et led i et internt tysk magtspil, over 7.000 danske jøder slap over Øresund til Sverige, fordi den tyske værnemagt var ligeglad og kikkede den anden vej. De danske fiskere tjente årslønninger på hver overfart, selv om risikoen var lille, og det var ikke Gilleleje og de små gemte fiskerlejer, der var den store udskibshavn – det var tværtimod Københavns Havn. Det er nogle af overraskelserne i to Århus-historikeres speciale, der nu er kommet som bog.

Først fik de 13 for specialet, siden måtte de give TV-interviews, og nu er Rasmus Kreth og Michael Mogensens speciale om aktionen mod de danske jøder i oktober 1943 udkommet på Gyldendal. Bogen har allerede vakt opsigt og føjet et nyt element til debatten om danskerne i besættelsestiden.

De to forfattere har gravet sig ned i over 1.000 rapporter fra det svenske politi og den svenske marine, der afhørte de danskere, der flygtede til Sverige. Forhørsrapporterne, der aldrig før har været brugt i den historiske forskning, giver et nyt billede af hvad der egentlig skete i de oktober-dage, da danske fiskerkuttere 6-700 gange krydsede Sundet og bragte over 7.000 jøder i sikkerhed i det neutrale Sverige.

Lyset

De danske jødernes redning står som lyset i det Holocaust, som de europæiske jøder oplevede under krigen. Nazisterne formåede

at myrde fem-seks millioner af de otte-ni millioner jøder, der levede indenfor det område, hvor nazisterne fik eller tog magten. Men i Danmark blev 474 deporterede til de tyske lejre og ghettoer, mens over 7.000 i løbet af en enkelt måned flygtede til Sverige. 79 danske jøder døde under flugt eller deportation.

Hovedværket om jødernes redning, *Demokrati på prøve* fra 1967, er skrevet af historikeren Leni Yahil, og hun tilskriver det "danske folks særlige karakter med dets moralske niveau og kærlighed til frihed og demokrati" som årsagen til at de gik de danske jøder så godt.

Siden har jødernes flugt til Sverige stået som symbolet på den danske, folkelige og brede modstand, hvor den danske befolkning med sammenhold og list og små fiskerbåde snød tyskerne og deres vanvittige *Entlösung*-projekt.

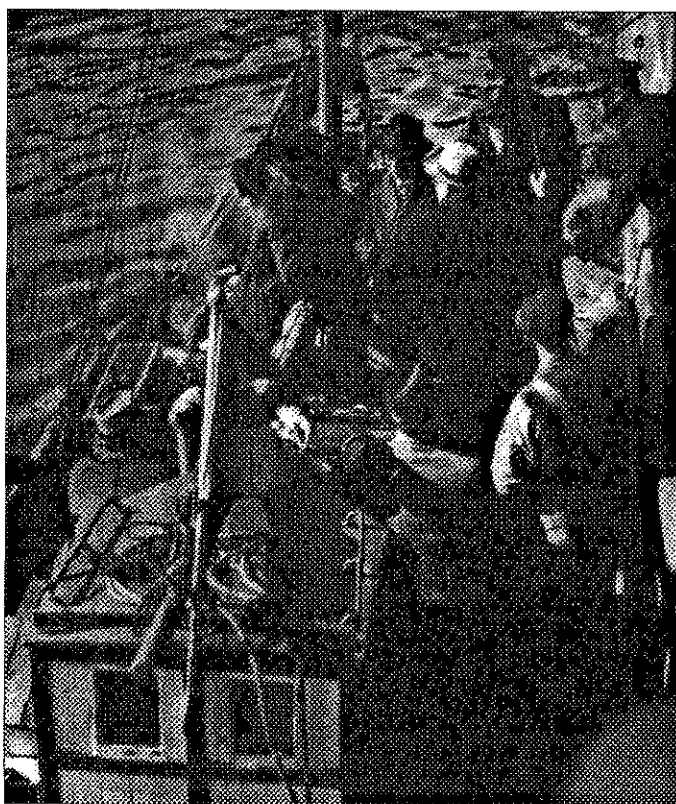
Det er den myte, som de to historikere piller alvorligt ved.

Fredsbesættelsen

Danmark var 'fredsbesat' af Tyskland. Som det eneste af de 'smålande', nazisterne besatte sagde Danmark ja til at bevare sin status som suveræn nation med egen regering, egen administration og egne myndigheder; hær, politi og domstole.

Det havde store fordele for begge parter. Tyskerne behøvede ikke at opbygge en tysk administration og Danmark lagde kun beslag på få militærressourcer, samtidig med at Tyskland fik pæne fødevarerleverancer fra det effektive landbrugsland. 'Flødeskumsfronten' blev Danmarks tyske kælenavn. Danskerne kunne til gengæld i stort omfang fortsætte det daglige liv uden alt for mange væsentlige forandringer.

Derfor havde man også undgået at aktionere mod jøderne, da man frygtede befolkningens reaktion, og i Berlin var æg og smør trods alt vigtigere end en håndfuld danske

jøder.

Magtspillet

Men efter strejkerne i august 1943 indføres undtagelsestilstand, regeringen går af og på tysk side må den rigsbefuldmægtigede dr. Werner Best overlade magten til det tyske militær, værnemagten.

Roen er brudt i Danmark, og dermed forsvandt også argumentet for at lade jøderne være i fred.

Dr. Best valgte derfor, skriver de to historikere, at komme Hitlers senere ordre om en jødeaktion i forkøbet og samtidig bruge den i det interne, tyske magtspil.

Dr. Best bad om at få udbygget den tyske politistyrke, som *han*, og ikke værnemagtens von Hanneken, havde kommandoen over, så det var praktisk muligt at gennemføre en aktion.

Best fik sine ekstra styrker, og derefter begyndte også han at argumentere mod en jødeaktion over for Hitler, der dog stod fast på, at også Danmark skulle befris for jødommen.

Vel vidende, at en jødeaktion kunne skærpe det i forvejen anspændte forhold mellem danske og tyske myndigheder og i befolkningen generelt og gøre hans eget politiske comeback mere besværligt, lod

Best den tyske attaché Duckwitz lække, at en aktion ville finde sted.

Razziaen

Da det tyske politi med hjælp af værnemagten og en udførlig adresseliste – der var 1.673 jødiske familier i Storkøbenhavn – opsøgte de danske jøders bopæle natten mellem 1. og 2. oktober, var jøderne simpelthen ikke hjemme. Lækken havde haft sin effekt.

Mogensen & Kreth dokumenterer også, at tyskerne faredede lempeligt frem. De havde ordre om ikke at slå dørene ind, og hvor de ikke kunne skaffe nøgler måtte nøjes med at banke på.

En jødisk familie formåede ligefrem at sove sig fra tyskernes razzia; først da naboerne næste dag fortalte, at tyskerne havde været ude efter dem, skyndte familien sig væk.

Den slags næsten barokke eksempler, der er underholdende, for de ender altid godt, har bogen heldigvis mange af.

284 jøder bliver anholdt som følge af aktionen og deporteret. I løbet af de næste par måneder bliver yderligere 190 jøder sendt til Tyskland.

Masseflugt

Det var i begyndelsen jøderne selv, der organiserede deres flugt og skaffede kontakt til fiskerne. Tyskerne havde forbudt lystsejlad, så fiskekutterne var stort set de eneste både, der var tilbage. Først i ugen efter den store aktion blev hjælpegrupperne etableret. Mogensen & Kreth anslår i øvrigt, at det samlede antal flugthjælpere skal tælles i nogle få hundrede.

Den 8.-9. oktober topper flugten. I løbet af 48 timer kommer 2.500 jøder til Sverige og i midten af oktober er 9 ud af 10 danske jøder kommet i sikkerhed.

Det blinde øje

Forfattere kommer frem til, at tyskerne havde folk nok til at forhindre flugten. Men de gjorde det ikke. Man undlod fuldstændigt at kontrollere Sundet. De få, tyske patruljebåde, der var på Øresund havde militære opgaver og ikke civile.

En dansk betjent, der ville til Sverige på en skydepram, padler direkte ind i en tysk patruljebåd og får blot besked på at vende om igen!

Ikke én eneste fiskekutter med jødiske flygtninge bliver opbragt i Øresund.

En skraldevogn fyldt med jøder blev stoppet af en tysk militærgruppe, der lettede på låget og udbød "Abraham, Isak og Jacob", smækkede låget i igen og lod vognen passere.

Forfatterne leverer et overbevisende arsenal af eksempler på, at tyskerne ignorerede de jødiske flygtninge. Det skete blandt andet i togene til de nordsjællandske kyster, hvor der til tider var, skulle man mene,

mistænkeligt mange rejseklare passagerer.

Jøderne slap ofte godt fra et utilsigtet møde med tyskerne, men det var uheldigt at støde ind i den nidkære og tjenesteivrige Gestapo-mand Hans Juhl. Denne ene mand stod faktisk for arrestationen af hovedparten af de anholdte jøder. Han var involveret i jødeflugtens eneste skudveksling med dødelig udgang, og det var også ham, der stod bag den kendte tilfangetagning af 85 jøder på kirkeloftet i Gilleleje.

En begivenhed, der i øvrigt blot fik Gillelejes fiskere til at flytte udskibningen fra havnen til kysten.

Høj pris

De reddede jøder fortalte de svenske myndigheder, hvad overfarten havde kostet dem. Og her har de to historikere fundet tal, der er overraskende høje.

I september måned kostede det cirka 850 kr. at komme over, men da aktionen mod jøderne starter, ligger prisen på 1.300-1.500 kr. 4.000 kr. er ikke usædvanligt, og Mogensen & Kreth fremhæver et eksempel på en skipper, der 2. oktober får 53.500 kr. for at sejle 11 voksne og to børn over sundet.

I 1943 var gennemsnitslønnen i håndværk og industri 1,97 kr. Den nævnte skipper fik altså i nærheden af to års løn for turen.

Efterhånden som hjælpeorganisationerne kommer til, falder prisen. Forfatterne giver hjælpegrupperne æren for, at også de gamle, syge og de ubemidlede jøder kom til Sverige.

I løbet af oktober falder prisen til 500 kr. Forfattere understreger dog, at det ikke er helt entydigt, om der er en direkte sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel. Kildematerialet fortæller også kun om den andel, som jøderne selv betalte – ikke de beløb, som hjælperne fik samlet ind.

Mogensen & Kreth har desværre undladt at interviewe de nulevende fiskere og flugthjælpere, men til alt held har én af dem reageret på en foromtale af bogen.

I Politiken den 4. maj, bekræfter Chr. Algreen-Petersen, der hjalp omkring 800 jøder med at få skibsløjlighed fra København til Sverige i oktober 1943, bogens tal og oplysninger. Priserne startede på 1.200-1.500 i begyndelsen af oktober og faldt senere til 1.000 og 700 kr.

Han kan også berette om, at et stærkt sammenholdt blandt fiskerne satte en dagspris, som ingen ville eller turde gå under.

Det er i øvrigt første gang, at Algreen-Petersen fortæller denne del af historien.

Lille risiko

Vi ved nu, at risikoen ved at hjælpe jøder til flugt var minimal. De hjælpere og fiskere, der faktisk blev anholdt, kom altid for en dansk domstol, mange blev løsladt samme dag, og den typiske straf var 30 dages betinget fængsel.

De strengeste straffe, der faldt, var tre

måneders hæfte.

Til sammenligning fik skipperen, der sejlede Christmas Møller ud af landet i 1942 seks års fængsel.

Spørgsmålet er naturligvis, hvordan man dengang vurderede risikoen.

I Sverige var man i hvert ikke i tvivl – den massive tilstrømning fik en svensk avis til at skrive, at "flyktningstrafiken tros ske med tyskarnas goda minne", mens flugten var på sit højeste.

Mogensen & Kreth mener da også, at det har været svært at vurdere risikoen i starten, men efterhånden som overfarterne finder uhindret sted og eventuelle anholdte bliver løsladt samme dag, har man fået en fornemmelse af situationen.

Det er da også et gennemgående træk, at fiskerne nægter at have modstandsfolk med i lasten, og det tager forfatterne som det klareste udtryk for, at fiskerne har været klar over, at det var mindre farligt at sejle med jøder og underforstået, at tyskerne også skelnede mellem jøder og sabotører.

Forfatterne mener, at holdningen "man risikerer båden, men heller ikke mere" var udbredt.

Og lad os endelig tilføje, at forfatterne ikke er i tvivl om, at der også var fiskere, der gjorde sejlturen ganske gratis.

Døren til Sverige

Da jødeaktionen var til ende, kunne den rigsbefuldsmægtigede rapportere, at Danmark nu var frit for jøder. Dermed var Hitler tilfreds, og samtidig kunne han bruge den massive flugt, den "åbne dør til Sverige", som argument for at få forøget sin politistyrke.

Da tyskerne senere på året ville have kontrol over Øresund for at hindre sabotører i at rejse ind i Danmark, er det da heller ikke noget problem effektivt at lukke døren til hinsidan.

Forfattere konkluderer også i lyset af 'Gestapo-Juhl's effektivitet, at flugten nemt kunne være forhindret ved at sætte de 1300-1400 tyske ordenspolitifolk, der var i København, til at stoppe den.

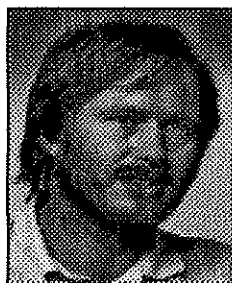
Et af de to forfatters mest overbevisende argumenter for, at tyskerne med vilje lod jøderne flygte, finder de i en sammenligning med forholdene i de andre tysk-besatte lande.

Her skød eller henrettede nazisterne rask væk folk for *Judenbegünstigung*, og forfatterne er ikke i tvivl om, at en hurtigt eksekveret dødsdom over en flugthjælper ville have afholdt de fleste fra at deltage i jødernes redning. Men det skete som bekendt ikke.

De danske jødernes redning får nok lov at stå som lyset i Holocaust mørke – intet andet sted undslap så stor en del af jøderne nazisternes forfølgelse og industrialiserede dødsmaskine. Til gengæld har Michael Mogensen & Rasmus Kreth's bogs sat den "danske folkelige modstand" i relief og vist os det stof, som helte – også – er lavet af.

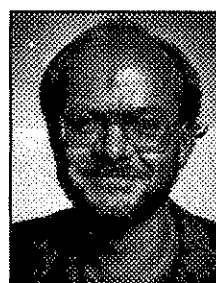
25 års jubilæum.
Else Roesdahl
(Middelalderarkæologi).
1. februar 1995.

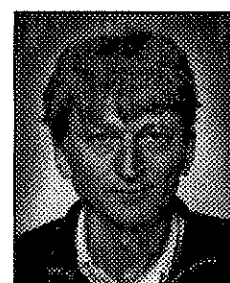
25 års jubilæum. **Bo Fibiger** (Informati-
ons- og Medie-
videnskab).
1. august 1995.

Reception

70 års fødselsdag. **Sigrid Fallingsborg** (Moesgård). 17. juni 1995. I anledning af den runde dag og Sigrid Fallingsborgs aftræden afholdes reception på Moesgård fredag den 16. juni om formiddagen.

25 års jubilæum.
Uffe Østergård
(Historie / Cfk).
1. september 1995.

50 års fødselsdag.
Ole Høiris Nielsen
(Etnografi).
31. august 1995.

JUBILARER

20 år. **Hans Hauge** (Engelsk). 1. september 1995.
20 år. **Jens Pinholt** (Etnografi). 1. august 1995.
25 år. **Hans Arndt** (Lingvistik). 1. august 1995.
30 år. **Bodil Due** (Oldtid & Middelalder). 1. september 1995.
30 år. **Jørn Carlsen** (Engelsk). 1. august 1995.
30 år. **Birgir Isfeldt Karlsson** (Slavisk). 1. juni 1995.
30 år. **Hans Blosen** (Germansk). 1. august 1995.

FØDSELERER

40 år. **Tore Eriksen** (Idehistorie). 24. juli 1995.
40 år. **Peter Brix Søndergaard** (Kunsthistorie). 31. maj 1995.
60 år. **Vagn Outzen** (Romansk). 25. august 1995.

ANSÆTTELSE

Gerd Langvig (Middelalderarkæologi).
Assistent. 1. april 1995.

Charlotte Rørdam Larsen (Musik).
Lektor. 1. marts 1995.

Lone Schack Rasmussen (Spansk).
Lektorvikar 1. februar 1995 (til 31. juli 1999)

PH.D.-GRADEN

Dorthe Jørgensen. Licentiatgraden (ph.d.) for afhandlingen "Aber die Wärme des Bluts..." Et studium i den romantisk-moderne dialektik in mellem vilje til form og erfaring af faktisk fragmentering. I anledning af G. W. F. Hegels fortrængning af modernitetserfaringen.

NYE PH.D.-STUDERENDE

Ulla Zeitler (Filosofi): Transport, adfærd og regulering, en miljøetisk analyse. Kandidatstipendium fra CESAM. 1. april 1995.

Ved Johs. Østergaard Petersens død

Johs. Østergaard Petersen døde den 23. marts, kort tid efter sin 55 års fødselsdag og godt et halvt år efter at have kunnet fejre sit 25 års jubilæum ved Aarhus Universitet.

I efteråret 94 havde Johs. forskningssemester. Frigjort fra undervisningsmæssige og administrative forpligtelser, som han altid varetog med sjælden dygtighed og omhu, kastede han sig lidenskabeligt over de filosofiske spørgsmål om personlig identitet og personbegrebet, som havde optaget ham ubrudt siden studietiden. En alvorlig kræftsygdom satte en brat stopper for arbejdet med at samle og afrunde det store materiale, han havde. Trods fuldstændig klarhed over sygdommens alvor og uden at fortrænge smerten over det, han skulle miste, bevarede han livsvilje, glæde og munterhed til det sidste.

Johs. var i en årrække medlem af det humanistiske fakultetsråd og i starten af 70'erne tillige medlem af universitetets Konsistorium. Han var her med til at give indhold til det demokrati, som Styrelsesloven indvarslede. Grundighed, analytisk klarhed og demokratisk engagement affødte respekt i vide kredse. Han var medlem af fakultetets Repræsentantskab og spillede en afgørende rolle i udformningen af rammerne for dets virksomhed.

I alle årene har Johs. virket i institutbestyrelse og studienævn ved Institut for Filosofi og således haft central betydning i dets udvikling til et stort og blomstrende institut. Han var en vigtig drivkraft i etableringen af den åbne universitetsundervisning i filosofi ved Aarhus Universitet. Johs. var et beskedent menneske og bragte kun nødtigt sig selv i første

række, men alle, der har arbejdet sammen med ham, vil savne hans indsigt og støtte såvel ved varetagelsen af dagligdagens mindre iøjnefaldende opgaver som i diskussion og afklaring af principielle universitetspolitiske spørgsmål.

Johs. havde sjældne pædagogiske evner. For ham var filosofi en livsform og den filosofiske samtale en del af hverdagen - lige så gerne med den førsteårsstuderende som med fagfæller. For mange studerende blev Johs.' levende fremstilling af filosofihistorien en vej til at forstå filosofien som noget, der gennemtrænger vort liv og vort samfund. En omfattende samling upublicerede manuskripter og noter vil forhåbentlig også komme fremtidige studerende til gode.

Mange vil beklage, at han ikke nåede at afslutte det årelange og originale arbejde med personbegrebet og det filosofiske spørgsmål om personlig identitet, men han har rundhåndet delt ideer og argumenter med så mange, at hans tanker på denne måde vil sætte spor i fremtidigt filosofisk arbejde.

Johs. Østergaard Petersen var et musisk menneske, der forbandt hjertevarme og tankens klarhed. Sådan vil han blive husket og savnet af studerende, kolleger og venner. Savnet er naturligvis størst for Johs.' hustru Marianne og for deres datter Birgitte. Johs.' venner vil taknemmeligt erindre den støtte, han altid fik i familien.

Uffe Juul Jensen, institutleder, Institut for Filosofi

Kalenderen

Maj		
Søndag 21. maj	20.00	The Dogg's Troupe. 15 minute Hamlet. We adapted Tom Stoppard's play who adapted Shakespeare's one, but we're sure it is nevertheless Hamlet!. Arr. ISC. Trøjborg-komplekset.
Mandag 22. maj	13.00	Prof. Norman Bryson (Harvard): Video Narcissus. Arr. Kunsthistorie. Lokale 190, Trøjborg.
Tirsdag 23. maj	13.00	Prof. Norman Bryson (Harvard): The Tableau Art of Yasumasa Morimura. Arr. Kunsthistorie. Lokale 122, Trøjborg.
Onsdag 24. maj Tirsdag 30. maj Onsdag 31. maj	13.15-16.00	Nietzsche-kollokvier. Gæsteforsker ved Center for Kulturforskning, professor H. J. Schmidt (Dortmund) afholder kollokvier om sit værk <i>Nietzsche-absconditus</i> . Kollokvierne henvender sig til lærere, ph.d.-studerende og særligt interesserede overbygningsstuderende. Lokale 221, Center for Kulturforskning, Finlandsgade. Tilmelding nødvendig på telefon 8942 4464.
Mandag 29. maj	9.15-	En-dages symposium om Nietzsches lyrik med deltagelse af prof. H. J. Schmidt (Dortmund), dr. Rüdiger Ziemann (Halle), prof. L. L. Albertsen (Germansk), docent Per Aage Brandt (CfK) og lektor Jørgen Kjaer (CfK). Arr. Center for Kulturforskning. Symposiumet foregår på tysk. Tilmelding nødvendig på telefon 8942 4464.
Tirsdag 30. maj	13-15	Ole Thomsen om Catuls digte. Dagligstuen, Oldtid & Middelalder.
Onsdag 31. maj	19.00	Grillaften. Arr. Studentermenigheden. Rødkløvervej 3.
August		
Mandag 14. august til Fredag 18. august		Konference: Computers In Context: Joining Forces In Design, Aarhus Kongreshus. Arr. Department of Computer Science and Department of Information and Media Science at Aarhus University, and Department of Humanistic Informatics and Department of Mathematics and Computer Science at Aalborg University.
September		
Fredag 29. september		Søster i Benediktinerordenen, dr. phil. Benedicta Ward (Oxford University): Gæsteforelæsning: Spirituality in The Middle Ages: Julian of Norwich. Tid og sted offentliggøres senere. Arr.: Cekvina og Det Teologiske Fakultet.

Til kommende jubilarer

HUMavisen sender et brev ud til alle jubilarer umiddelbart før hver deadline. ved fakultetet i én uafbrudt periode uden orlov, værnepligt o.l.

Imidlertid "fanger" systemet kun jubilare. Jubilare er velkomne til selv at kontakte HUMavisen - gerne et halvt år før dagen.

Nydt fra stavekontrollen

Forskningsgråd*

Redaktionens supplerende ordbog røg sig en tur, også er stavekontrollen atter på banen med sine digitallogiske fortolknin-ger.

Det må jo være noget med fuzzy logik, når man bliver anbefalet at droppe et par *baraftener*, når tiden nu engang kan bruges til at *paraffinere*?!

Og når studieordningerne alligevel skal revideres, så vil stavekontrollen gerne foreslå, at man på sprogfagene (akade-misk politisk-korrekt: de sprogligt-kulturelle og beslægtede fag) dropper det *narrative*, når det *naragtige* ligger mere lige for.

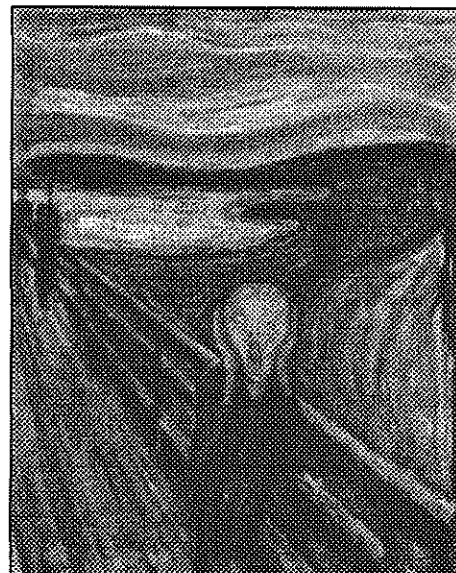
Hvis noget er *uoriginalt* er det helt klart et *urosinal*; eksempelvis kan stavekontrollen godt gennemskue, at fakul-tetets *strategiplan* ikke kan leve helt op til navnet – der er dog tale om et *startsignal*, så helt galt går det vel ikke.

Det er straks værre på *Moesgård*, der risikerer at blive sit eget forskningsobjekt, da det åbenbart ligger på *Mosejord*.

Humanistbekendtgørelsen er selvfølgelig kun for humanister. Og stavekon-trollen vogter nidkært over de fakultære grænser. Det er således klart, at når man fortæller tekstbehandlingen, at sprog = dansk, ja så reagerer stavekontrollen på andre videnskabers ubrugelige fagord. Der er jo ingen danskere, der i dag går og hedder noget så eksotisk som *Jesus*. Næh, må vi så bede om *Jess*.

Og færdige kandidater, der har forladt fakultetet, skal heller ikke forventede nogen human indstilling fra kontrollen; når den støder på ordet *erhvervsaktive*, hedder svaret [*ingen forslag*].

* Den slags kan stavekontrollen (heller) ikke acceptere.

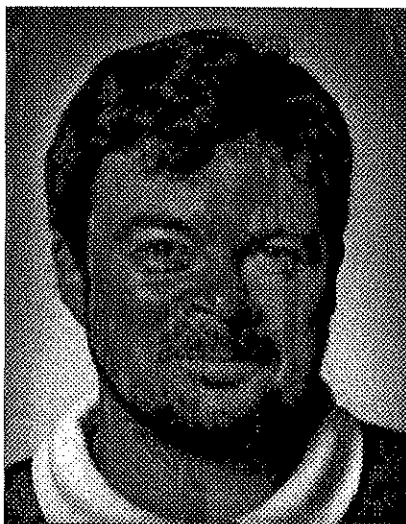
Fire måneder uden HUMavis

Der er 126 dage til næste nummer af HUMavisen udkommer den 22. september. Redaktionen er klar over, at den slags direkte erken-delse kan ødelægge mangan en sommerferie, så vi iler med at gøre opmærksom på HUMavisens til lejligheden indstiftede kunstneri-ske spalte.

Når du i sommervarmen savner din HUMavis - og allerede har pløjet samtlige artikler igennem fire gange og lavet statistik over trykfejl, manglende kommaer og linjer, der ikke flugter, så er der dog Bagsidens Kunstspalte at kikke på.

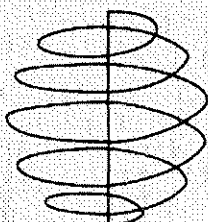
Øverst en påmindelse om, at det hele kunne være værre og nederst en erindring om at tiden svæver.

Og hvis der er for længe til den 22. september, så husk, at HUMavisen har deadline allerede den 8. september - for eksempel kunne Bagsiden jo godt trænge til en opfriskning.

Pris: 100.000 kr.

Lektor Søren H. Andersen (Forhistorisk Arkæologi) fik tirsdag 9. maj overrakt Erik Westerby-prisen, der er landets fornemste pris til en arkæolog, i form af 100.000 kr.

Kultuffe og de andre på nettet

Forskerne på Center for Kultur-forskning er kommet på nettet og har fået rigtigt kultiske elektroni-ske navne. Eksempelvis får historikeren Uffe Østergård, der er en af fakultetets flittigste fore-dragsholder og kronikskribenter, nu sin halvoffentlige status bekræftet i sin nye e-post adresse; kultuffe@cfk.hum.aau.dk.

